

היידים של שלום ^{בעז"ה}

חיזוק ענייני הדיבור באמצעות תיאור סיפור המצורע על רקע זמנינו.

להשיג בטל 057-3157477

תזמזמת להדפסה והפצה לפי אזור התגורר בכל סכום שתקבלנה בברכה.

לע"ר בני משה ב"ר יהודא אריה ז"ל רבי אריה יהודה ב"ר שמואל יצחק ז"ל
רבי שלמה זלמן ב"ר יוסף אריה לורינץ ז"ל ורעינתן מרת מיילא ב"ר משה נ"ה

כמו כן ניתן להשיג חוברת "חדשים לבקרים"

ליקוט מדברי רבוצינץ, ולהבדיל מחכמי הרפואה והמתקן על מיעוט שינה.

הציורים מתוכנת 'ארכיוני' וכל הזכויות שמורות. לרכישה 03-6760564

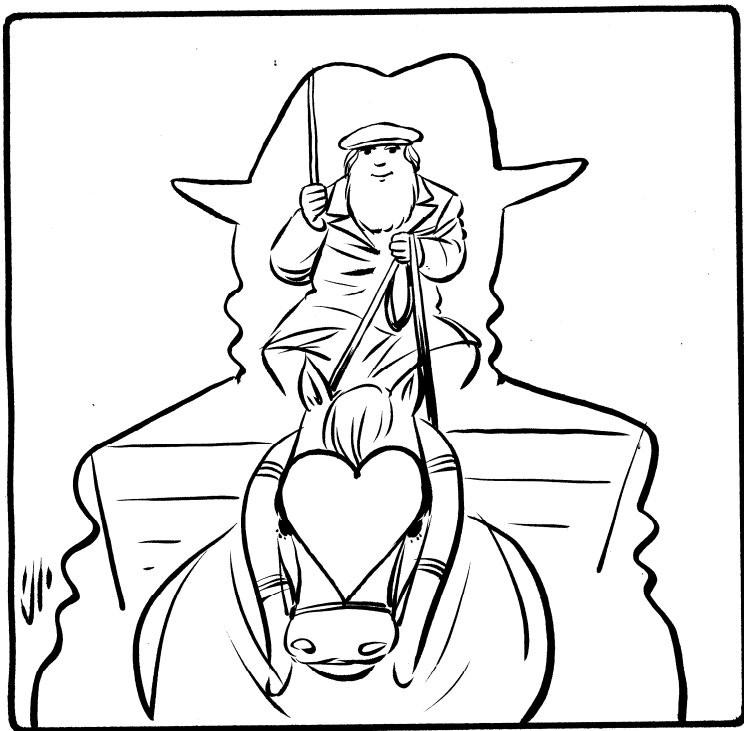
ברכותינו שיצליח בהפצת חיבוריו התעלתיים ולנחת מכל יוצ"ח.

בסוף החוברת צורפו דפים של תיאור הלכות מצורע, ואודה למי שיסייע בתקונים והרחבת
הדברים

חז"ל הקדושים אמרו על הדור שלפני המשיח שיבא כבר המשיח אך לא נראהו, פירוש האמוראים הקדושים אמרו בזה, שהם פוחדים להיות בדור של הנסיונות והמהמורות הרבים והקשים שלפני בא הגאולה, לאחרונה זכינו בנסיונות שלא חשבנו שלעולם יגיעו! גם מי שנמצא במקום הנכון עדיין רובצים לפתחו נסיונות קשים ביותר של שנאת חנם ואיסורי דיבור, על אחרים אך מובטח לבני הדור, שמי שירצה הקב"ה יעזרהו להתגבר על כל הקשיים.

כל יהודי בר דעת צוהג בסוסו ואיננו צוהן לו להטותן כרצונו כי יהודים אנו!

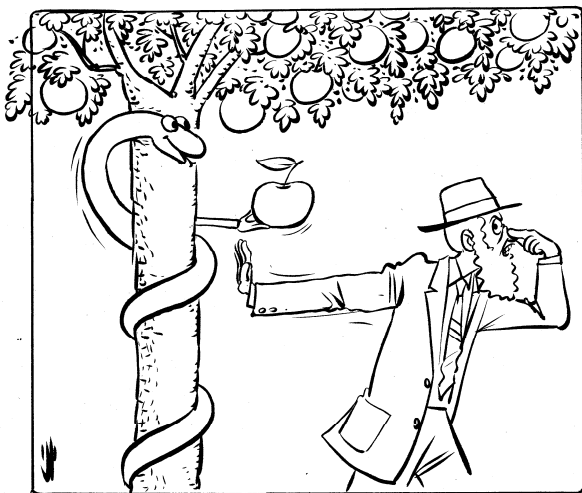

הסגנון המיוחד בחוברת זו נכתב על מנת לקרב את הדברים אל הלב, בכל דרגה שהוא, שיתאים גם לב"ב. ניתן להעזר באיורים להחדיר את המושגים גם לגיל הרך, למען יהיה חמור אצלם הדברים כשאר העבירות. [ובתנאי שלא יראו סתירה אצל ההורים!] אנו תקוה שנזכה לעמוד בניסיונות הקשים שהועידו לנו משמים בשלמות הנדרשת, ודווקא על ידם נזכה לתיקון שנאת חנם ששרפה את ביתנו והיכלנו!

פתיחה

בין דיבור לדיבור

הנסיון אצל לומדי התורה קשה יותר שהרי כל תפקידנו הוא לעסוק בדברי תורה, בני תורה עוסקים כל היום כולו בדיבור, והיא הנותנת שלפעמים מרוב שהאדם עסוק בדיבור עלול להיכשל לסטות ולהחליף בין דברי תורה לדברי שיחה או איסור ממש ח"ו. בהימשכות מלימוד לדברי איסור כהרף

עין, במקום לתקן הוא מקלקל ח"ו, לכן במיוחד צריך לשים לב להבחין בין דיבור לדיבור. נתאר לעצמנו טבח שבמקום לשים בתה סוכר שם מלח... [או גרוע מכך אבק עם חומר פעיל...] להגנתו טוען שהוא רק טעה והחליף בין סוכר למלח – והלא למראית

עין הם נראים זהים, אך האמת היא שההבדל הוא כשמים וארץ, רע או טוב. ואכן רואים בחז"ל שהציגו זה לעומת זה לשון הרע מול העסק בדברי תורה.

הרגש הטבעי

ואם תאמר מדוע אין לאדם רגש רוחני טבעי בדבר להבחין בין מתוק למר, טוב או רע? ביאר רבינו החפץ חיים שיש לאדם רגש בזה אלא שהוא משחיתו עד שהרגש נהרס ואינו מבחין בין רע לטוב. [שער התבונה פט"ז]

וכן כבר כתב הגר"א באבן שלמה, שאין שום טעם בדיבור כמו שאמרו בגמרא ומה יתרון לבעל הלשון, פירוש שזו עבירה ללא תאוה והנאה,

וההנאה שיש היא מחמת רוח טומאה שמלפפתו, ואינה נרגעת עד שידבר עוד ועוד, מה שנקרא בלשונינו שבדיבור האסור יש חומר ממכר, שגורם להתמכרות גמורה, ואין אפשרות להיחלץ ממנו רק על ידי שיפנה ללימוד התורה. [ראה שיחה בסוף החיבור]

הקדמונים המשילו את היצה"ר לחיה שטרפה טרף, אשר כל עוד שהטרף צועק ומתמרד סימן שהוא עדיין חי, אך אם אם יש שקט ואין התנגדות כנראה שהוא פגע באבר שהנשמה תלויה בו. – השוויון נפש לחטא הלשון, מדאיג יותר מכל.

להבין את ענין הרוח טומאה, הקב"ה ברא חיה קטנה שיש לו טבע מיוחד שכשרואה בעל חי הבא לטורפה, עומדת לפניו במרחק עם פה פעור, ומתקדמת צעד אחר צעד ישר לפיהו, ובדרך היא בוכה ומיללת כי מבינה שזהו סופה, אך אינה מסוגל לסטות מהדרך עד שמגיעה לפיו. אם אמרו ז"ל שבאדם יש את כוחות הבע"ח בעולם, עיננו ראו ולא זר גם את הטבע הזה, שהרשע יודע את האמת, ויודע שיסבול בעוה"ז ולנצח נצחים, והולך בעצמו לאבדון ח"ו.

הניצולים ממחנות העבודה במלחמת העולם, מספרים שנתנו ליהודים לייצר נשק מחומר צהוב רעיל ביותר, שהיה מרעיל את העובדים בו עד שנפטרו, וסיפרה אחת הניצולות, שהיא וחברותיה, התחכמו לעבוד רק כשעברו הממונים על ידם, היתה שם נערה יהודיה, שענייה ופניה היו כבר צהובות מהשפעת החומר, וניסו לשדלה לעבוד פחות, אך היא היתה כבר תשושה מכדי להבין מה שמדברים אליה, חושיה כבר לא פעלו, גופה תיפקד כמכונה, והמשיכה לעבוד בחומר הקטלני עוד מספר ימים, עד שאירע לה כמו לרבות, שנפטרה על המכונה באמצע העבודה. הי"ד. מי שחושיו בריאים וחיים מתבונן בשכלו ובוחן את מעשיו ודרכיו, בגדר "יאמרו המושלים – בואו חשבון" ואינו נמשך כיום אתמול מבלי התבוננות. קובץ זה נועד בעז"ה להציב תמרור בדרך ליודעי בינה.

7
למותר לומר שאדם מהסוג שלומד מוסר בשביל אחרים, שמסכים לדפוק
'על חטא' לכל הבית כנסת מכל צדדיו, חוץ מעליו עצמו – לא ימצא תועלת
בדברים.

לומדי התורה "מדושני עונג"

אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם.
כיצד? הבה נראה, המכילתא אומר ויחן שם ישראל כאיש אחד בלב אחד
אבל כל שאר חניות במחלוקת ובפירוד. וצריך ביאור להיכן התנדפו כל
התרעומות, וכי ליד הר סיני התרוממו מיד להיות כמלאכים? אלא נקח
כדוגמא אם יש ויכוח בין שכנים על מציאה של אופניים משומשות, ותהום
כל הארץ, אחר תקופה אחד מהם הגריל בפיס נכסים בשווי כמה מיליארדי
דולרים, הכוללים כמה וכמה חברות פעילות שהפדיון היומי בהן עולה
בערכו על מפעל שלם של אופניים... הלא לא יהיה לו זמן להודיע לעמיתו,
שהוא שכח מהויכוח ומהגרוטאה גם יחד. כשבני ישראל הגיעו מול הר סיני
לקבל תורה, הכל התגמד כלא היה מול התורה. לפי זה מוסבר שתלמידי
חכמים מרבים שלום בעולם, כי אצל תלמידי חכמים הכל מתגמד.

הסבא מסלבודקה זצ"ל היה תובע מתלמידיו להיות "מדושני עונג" אם היה
רואה תלמיד שאינו שמח, היה נוזף בו, 'בן תורה צריך להיות מדושן עונג!
כי מי שעוסק ביהלומים צריך להיות מדושן עונג ואם המציאות אינה כך
כנראה משהוא לא בסדר! ודבריו מבוססים על דברי רבי ישראל סלנטר זצ"ל
כשבא הסבא להקים את ישיבתו, ושאל מה המטרה של ישיבה, ענה הגר"ס
"להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים".

גדולי ישראל "מדושני עונג", אצלם גם כשאומרים וכותבים על דברים
שהינם חשובים, הכל ביחס למימדים המתאימים לכל ענייני ההשתדלות
ועולם הזה. וכן גם אם חלילה אומרים ביקורת על דרכו של תלמיד חכם,
וצריך עדינות נפש להבין את שפתם. [נפטר לאחרונה אחד מגדולי הרבנים הספרדים, שלא תמיד

הדברים עלו עמו בקנה אחד, והגדיל לחלוק עליו אחד מגדולי ראשי הישיבות, והמלחמה היתה לא בכפפות של משי כידוע, אך כשנסתלק התברר מכאן ולהבא למפרע את רוב הערכתם זה לזה, הציבור הרחוק מההווי של הבית מדרש זקפו גבה, אך התלמידי חכמים לא התפלאו על כך.]

יש דיבור ויש דיבור, יש דיבור שהוא כמו לשון סוגה בשושנים, כמו סוכר מתוק – ויש דיבור שהוא שבט לשון, מר כחזרת, וההבדל ניכר באומרם, האם יש בפיו מדקרות חרב או מיני בשמים.

אדם שלשונו מושחזת כמדקרות חרב, ומפיו נפלטות מילים כזאבי טרף

ונמרים, [ראה איור על גב הכריכה] וכל כולו עמוס באשפתונים של לשון הרע, כאשפה המהלכת של דברי בטלה וגנאי, נובר באשפתות כחתול רחוב וד"א, אדם זה שאיבד את החוש הטבעי לסלוד מפסולת, אל לו להתפלא אם אינו מרגיש קרוב לה' - "מדושן עונג".

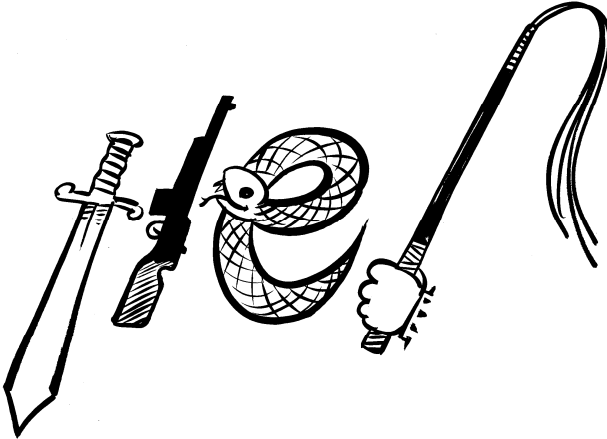
המדות הרעות מקלקלות את השמחה. בשבת, לפני התפילה בביתו של הגר"ז

סולובייצ'ק זצ"ל, היו כמה ילדים קטנים שהגיעו עם אבותיהם להתפלל, והיו מקפצים רוקדים ושמחים... העיר אחד הנוכחים: "ראו נא כיצד הילדים שמחים, מכיון שאין להם שום דאגות בחיים..." שמע זאת הגר"ז והגיב: "לא זו הסיבה שהם שמחים. אלה הקב"ה ברא בריאה שמחה, ועל כן הילדים שמחים... אלה ככל שגדלים הילדים, חודרים המדות הרעות שבאדם, ומקלקלים את השמחה שמטבעה צריכה להיות בלב כל אדם..."

פרק א'

על כמה איסורי לשון הרע יתכן שהאדם דש בשיחה שגרתית

יהודי שב לביתו אחר יום עמוס בעשייה, התיישב לסעוד את ארוחת הערב, בכדי להפיג את השעמום [אינו מאותם הלומדים שתי הלכות בח"ח בזמן הארוחות, - אינו מבין שאופן זה הוא הדרך המהירה ביותר לסיים את הארוחה כשחש בתוכן וסיפוק]. ופער את פיו, זו כבר

טעות שהרי אין צורך לדבר סתם, חז"ל אמרו מה אומנתו של אדם בעולם הזה ישים עצמו כאילם, יכול אף לדברי תורה כן... ובמקום אחר אמרו ידביק שפתותיו כשתי ריחיים, וכיצד האדם יכול לעמוד בזה? אלא אם

יחשוב שהקול של דבוריו הוא כקול ריחיים - יהיה לו קל מאוד לשתוק...

הוא החל כדרכו לפלוט את המידע העסיסי שאוגר בקרבו : פלוני גנב, פלוני רמאי, ופלוני בטלן, הוא

ממשיך לאכול בתאבון תוך כדי שאפילו המאכל שבפיו אינו מפריע לו לנצל כל רגע לדיבור או שמיעה. בגמר הארוחה, ברך ברכת המזון בכוונה והלך ללמוד.

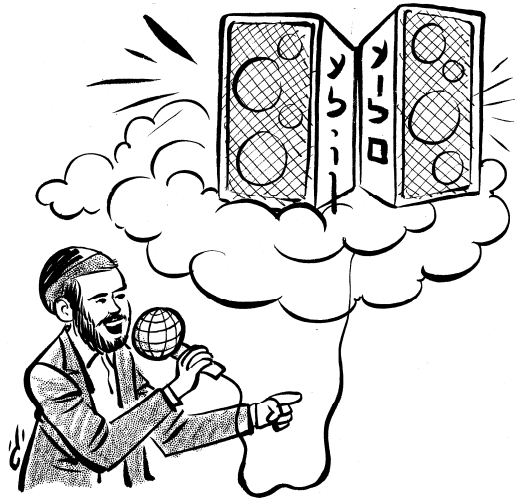
לא נאריך בתיאור כמה לשון הרע דיבר בדרך כשירד במדרגות הבנין, וכשפגש חברים ברחוב, ואחר הלימוד - פשוט נזק תברואתי, מבחינתו אין

זה משנה כמה הוא צדיק, וכמה הוא חוטא, ומה כתוב בדיוק בהלכה. העיקר השטייגען בלימוד, האווירה החידושים, השאר כמובן הוא שומר, אבל לא משקיע בזה, זה הולך ממילא... הוא בעל חסד גדול, ממש בן אדם זהב, תמיד הוא יתן לעומד לפניו הרגשה נפלאה,

שהוא הידיד הטוב ביותר שלו, והוא מוכן להשמיץ כרצונו את כל מי שיחפוץ.

ובכלל מבחינת אחריות אישית על מעשיו בטוח הוא שלא עליו עומד העולם, אלא על גדולי הדור כמו החפץ חיים והגאון מוילנא ותלמידיהם, אבל הוא מה הוא חשוב. [ענוה שלילית שאינה במקומה! – לו ישכיל יבין שהיום הדור זה הוא וחבריו, ולא קדושי עליון שעברו מעולם התמורות והניסיונות.] מילדותו הורגל שלילד אין עבירות, וגם עד זקנה ושיבה, אינו קולט שכבר

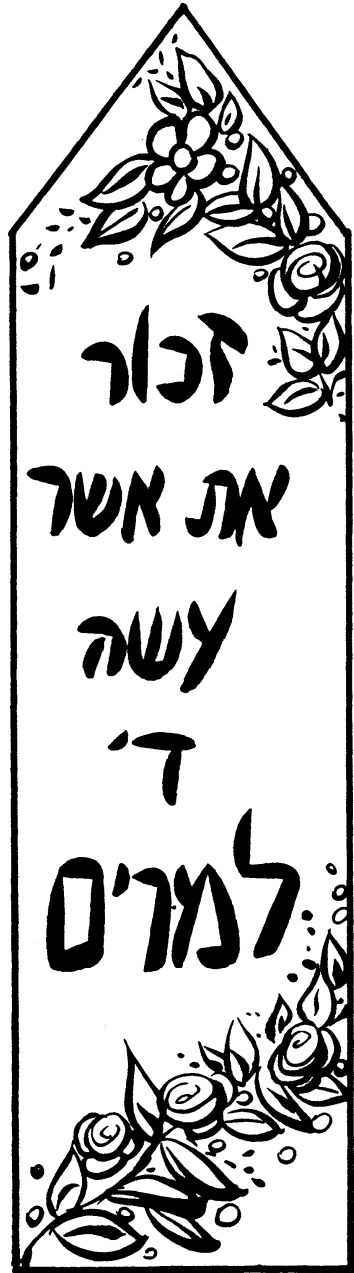

אינו ילד אלא בר דעת, וכל דבריו נשמעים במרומים.

בלב שמח הוא שב מהלימוד, והמשיך בדיוק במה שפתח, התברר לי שמה שאמרתי על פלוני, זה בעצם לא הוא, זה הרב שלו... ואחר כך הוסיף לזלזל אינני מאמין שיש כזו מצוה... [על פי רמב"ם סוף הלכות טומאת צרעת]

לפני השינה הספיק להוסיף, השכנים מלמעלה ניסו להטעות אותי ולבקש היתר בניה - רמאים כאלו... הבן של השכן ממול - מלכלך באופן קבוע את אזור פחי הזבל. הוא מפוזר מאוד, כנראה התפוח אינו נופל רחוק מהעץ. הרב בבית הכנסת ניסה לתת לי מוסר, תאמינו לי כדאי קודם שיחנך את עצמו. השיעור היומי היה משעמם, עוד יותר ממה שהוא משעמם בדרך כלל. עיתון פלוני איני קורא כי איני קורא לשון הרע. פלוני יש לו בעיה רצינית בשידוכים, מה לעשות הוא דלפון ממש, אין אגודה בעיר שאיני מקבל ממנה חלוקות. פלוני רח"ל חולה נפש אבל זה בסוד לא כולם יודעים, אז אנא לא להעביר זאת - ממש לאף אחד - בלי אזהרה שגם הוא לא יעביר כלל. פנו אלי שאני יעזור לו, זה היה ממש כבוד בשבילי, התנפחתי, ופלטתי אוויר מלוא ראותי, ואמרתי "אוי וי עקבתא דמשיחא,

איזה דברים ששומעים, צריך לעשות משהוא". זה היה כזה מכובד, הרגשתי

את עצמי מדבר ממש כמו החפץ חיים, אוי איזה תענוג להיאנח באדישות על צרות של ידידים.

לבסוף מפטיר לתומו, כדאי שאלך כבר לישון - לפני שהשכן הקבוע יתחיל להפריע כהרגלו, בכלל הוא חיפאי וכל בני עירו כאלו. לא שלהיות ממדינה פלונית זה יותר טוב, ולא שלהיות מעיר פלונית יותר טוב. באופן כללי שכונתנו עולה עשרת מונים על השכונה הסמוכה, שם יש ממש אנשים משונים, כל יום יש שם סיפורים, ועדיפה על עיר פלונית שמסכן מי שנתקע שם.

אילו היו בזמנינו עסקנים טובים היה ניתן להזיז עניינים, אך מה לעשות שכולם דואגים רק לעצמם, חוץ מאחד צדיק תמים כזה, שנעבאך אינו יודע להזיז אפילו כסא! ב"ה שבהילה שלנו יש אנשים טובים - אבל הם בטלנים מקצועיים, תראו כיצד הכל נראה.

ובכלל הייתי דואג לאומנה לכל ילדי השכונה, אך כמה כבר יכול לעשות איש אחד לבד - כשאני

גם עסוק בשלום בית במשפחת... ובמשפחת... ובכלל השבוע הזמינו אותנו ההורים הזקנים שכבר שכחו את מספר הטלפון שלנו באמת האם לא יכלו להזמין אותנו יותר, ובכלל בשביל מה ללכת לשם, בשביל לאכול, את... ואת... חוץ מזה מדברים שם לשון הרע, אוי אני ממש לא סובל את זה,

בשבילם אני יהיה בגיהנום, האמת שאחרי מה שהם עשו בחיים המצב עוד יחסית בסדר. אך אני איני כמותם. [לשה"ר על הורים חמור יותר כמבואר בח"ת].

בטוח הוא בעצמו [בעבר היו מדברים על בטחון בה' בזמנינו יש מדברים על בטחון עצמי] שהוא מהצדיקים שה' שתל בדור הזה. ומספר שלשום שמעתי אברך שנבהל שבעוד חמשה חודשים שוב ימים נוראים, אמרתי לו, לא כדאי להילחץ אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו, העיקר שאתה שקוע בלימוד [כמוני] לא מדבר דברים בטלים [כמוני] וכמובן זהיר במצוה קלה כבחמורה [כמוני] ניתן להמשיך בתיאור היהדות לדעתו בקלי קלות וכמו שכבר נאמר במשנה שיגיע דור לפני הגאולה ש'יראי חטא ימאסו', דור של אורה, כל היהדות תהיה אורה – אפשר לאחר לתפילה העיקר שיש לו אורה של תפילה, אפשר גם להתפלל בעצלתיים העיקר האווירה אפשר גם לאחר לתלמודו, לאחר להיכנס לשבת, לומר ברכות הנהנין כלאחר יד, העיקר שיש לו אורה הרגישים ולב של חרדי, והדוגמאות כוללות את כל התר"ג מצוות. אך לגבי איסורים ובפרט איסורי הדיבור הדבר חמור יותר, כי אדם אינו שם לב כמה יר"ש מגיעה ע"י פרישה מעבירה, וכמה קרירות מכניסה כל עבירה – דבר זה בטעות יסודו, כי בחז"ל מוצאים אנו שדווקא ע"י שנבחנו בנסיונות של סור מרע האנשים התעלו! כמו יוסף הצדיק ועוד.

אם נשאל יהודי על איזה מעשה לדעתך זוכים לאור גנוז שאין כל מלאך ובריה יכול לשער [אין איור להמחשה] יענה, ת"ח שלומד כל לילה כשרגליו בקערת מים, או אדמו"ר המעורר לאהבת ה' אלפי אלפי חסידים שקופצים על הפרנצ'ס... או לחילופין גביר המחלק את כל כספו בסתר לעניים מרודים – אולם מהי האמת? כל רגע ורגע שאדם חוסם פיו – כלומר אדם בכל מקום שהוא שעומד לו דבר נחמד מתוק על הלשון, והוא מתאפק, מתגבר, הוא זוכה לשכר שבכלל אי אפשר לתאר, והשכר לפי הצער, ואמרו במשנה ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעולתך!

עד כאן תיאור אוטנטי של אדם מן החיים, כל מילה לשון הרע, הוא מדבר סרה על כל מה שזז! אנשים פשוט אינם מרגישים כמה לשון הרע הם מדברים.

פרק ב'

"נגע צרעת כי יהיה באדם"

למחרת לפנות בוקר התעורר עם כתם לבן משונה מעורב באדום, בגודל מזערי, ליבו בישר לו שהפעם זה רציני. בבוקר הזמין תור מידי אצל הרופא, למרות שכל התורים היו כבר תפוסים, המזכיר לא רצה להמר על משרתו, ונתן לאותו דורסן רשות לבא לנסות אם יהיה פנוי. המזכיר העלים עין כשמיודענו נדחף בין התורים, לאדון שכמעט נכנס, הסביר שבדיוק היה פנוי, וגם אינו נכנס לרופא להרבה זמן, משהוא כמו שלוש שנים, הוא נכנס רק לשאול שאלה... הוא באמת לא משועמם לשבת כמו המובטלים התמימים שנרדמים על כסאות ההמתנה, צעקו עליו שהוא נכנס בגזל, אך באמת יותר קל להתנצל בנימוס לאחר מעשה מאשר להמתין, ובכלל הוא נכנס לרגע, הרופא הוא זה שמעכב. הרופא הרכיב את משקפיו, וברגע שהעיף מבט כמעט נפל מכיסאו מרוב בהלה. ופנה אליו ברעד, הדבר הזה אינו פצע רגיל כלל, לא מדובר בסתם כתם עורי, לא תקבל למרוח משחות, ולא יערכו לך ניתוח כרוגי, כתם זה אינו משתייך לתחום הרפואי, לתועלתך החפז להגיע לכהן ותראה מה הוא יאמר, בעיני זה ממש לא נראה מבשר טוב. וה' ירחם ויציל.

האדם החוויר כמו קיר, החל לרעוד ולרטוט בכל גופו, וביקש בחרדה אדוני הרופא, תנסה לארגן לי משהוא, אולי תקלף חתיכת עור קטנה, או שאחתוך שיערה לבנה, אל תעזוב אותי ככה, הזהירו הרופא, "השמר בנגע הצרעת לשמור מאוד ולעשות ככל אשר יורו אתכם הכהנים הלויים". על כל תלישת שיערה יש איסור לאו, ואם תחתוך שיערה אחת באופן 'שיועילו מעשיו' כלומר שהכתם ישתנה מטומאה לטהרה תקבל לט' מלקות! [ר"מ פ"י ה"א] ובין תבין נגע אינו פצע טבעי, אם לא תשוב בתשובה הנגע יופיע במקום אחר.

פרק ג'

"והובא אל הכהן"

המצורע ניגש בפיק ברכיים לבית הכהן, 'כבושת גנב כי ימצא', העולם התערפל סביבו, הוא בטוח שהוא מצורע – כי כן טבע אנשים, לחשוב על הצד השלילי, הוא הקיש קלות בדלת, אשת הכהן פתחה לו כשתהילים בידה, היא נבהלה לראות את אותו צעיר המוכר כעליז, נראה בחרדה כמו ביום כיפור – ובאבל כמו תשעה באב, וכל כולו אינו נראה אלא שק עצמות.

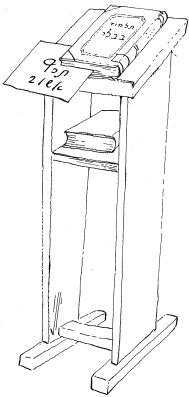
היא נחפזה להניח לפניו כוס שתיה, הוא סירב לקבל בנימוס, אך היא הרגיעה אותו, אין לך לחשוש שמא יתברר שטמאת את הכלי, כי לעת עתה הנך טהור לגמרי כי לפני אמירת הכהן אף אחד לא נעשה מצורע. בלית ברירה הוא שתה, למרות שבאמת לא עניין אותו לא שתיה, ולא כל דבר בעולם. לשאלתו: מתי יראה אותי הכהן? ענתה: כעת הוא מוסר שיעור לפרחי כהונה, מיד כשיתאפשר יתפנה אליך בלי עיכוב כפי ההלכה שאסור לו לעכב. [פ"ט ה"א] אלא ששעת הראיה היא רק באמצע הבוקר ובאמצע אחר הצהריים, שאז אור היום אינו רב מדי ואינו מעט מדי. [פ"ט ה"ו]

הוא יצא את בית הכהן, האדמה בערה תחתיו, לא היה לו לאן ללכת, הוא נמנע מלשוב לביתו כי התבייש מבני משפחתו, ולהסתובב ברחוב התבייש יותר, הוא נכנס ללמוד בבית מדרש סמוך, הוציא ספר והתחיל ללמוד, הוא ידע שכל עוד שלא ראהו הכהן הכל עדיין יכול להשתנות, האותיות ריצדו בעיניו, הוא התחיל לרעוד בברכיו ובכל גופו, שיניו נקשו כמו שמעולם לא אירע לו, לפתע חש שזולגות מעיניו דמעות רותחות, מiodענו חש אומלל, מעולם לא הכיר את עצמו כך. יונה חדרה דרך החלון והשמיעה רעש, והוא חש שמהוא עוקב אחריו ורואהו בקלוננו, ומיהר להימלט מסוחרר החוצה מבלי להביט לאחור, הערפול התגבר, כל העולם חג סביבו במעגלים עד שהוא נפל קרוב לעלפון. מסביבו נשמע בליל של צעקות, מצד אחד מים

מים', ומצד שני 'אל תתקרבו לנגוע בו, ראיתי שהוא כבר היה אצל הכהן', וידען אחר התערב, לא נכון הוא עדיין לא נראה לכהן, כמתוך ערפל הוא שמע אם מרחיקה את עולליה בחרדה, "ילדים אסור להסתכל בפני רשע". מרוב בושה פניו אדמו ובערו כשלהבת יוקדת, את השאר לא זכר. כשהתעורר מצא את עצמו במיטתו. למחרת לא הלך לכהן מפני שהיה יום מעונן ולא ניתן לראות נגעים. [פ"ט ה"ו] את המתח בביתו היה ניתן לנסר בסכין. ביום שאחר כך, הלך אל הכהן כמו חתן עם שני שושבינים שהתנדבו לתומכו במידת הצורך.

פרק ד'

"וראה הכהן את הנגע בעור הבשר"

הכהן יצא אליו לחוץ מיד, ברגע שנראה הכהן, "אמת מה נהדר מראה כהן, כברקים היוצאים מזיו החיות" קרבתו אל הצדיק השפיעה עליו, [ספר החינוך] באחת, המצורע ננער מדרכו הפתלתלה והמעוותת, אך כמה הצטער שבא לכהן בנסיבות שכאלו, ולא בשביל לקבל ממנו תורה. אוי מה יהא עליו, כמה ביטול תורה נמשך מרגע לרגע בלי לשים לב, למי שאינו מייקר את דיבורו! בחנות מי שרוצה יוצא להפסקה ותולה פתק 'תיכף אשוב', אך לימוד התורה הוא חיים, ובו אין הפסקות.

הכהן העמידו בין חמה לצל. התבונן היטב, בדעתו זכר בדיוק את גודל צבע ומראה הנגע. נשימתו כמעט נעתקה מגופו לשמוע מה יאמר, והכהן אמר בקול חד וברור "הרי אתה מוסגר" - מוסגר אין הכוונה להסתגר בבית כמו בנגעי בתים, אלא שיסגר חוץ לעיר. וראה להלן על גלגוליו מחוץ לעיר.

אחר יומיים הצטרפה אליו לקבל צרעת, אשתו הדברנית, חטאיה היו, הן ששמעה את הבליו, והן על זאת שהיא אישית עזר כנגדו דברה לשון הרע.

חוטאת זו, סבורה היתה שהיא 'אשה כשרה' העושה רצון בעלה, ולא העיזה למחות בבעלה היקר על חטאיו, אולם לא ידעה שהטובה הגדולה ביותר שניתן לעשות לבן

זוג הוא להעמידו לעבודת ה' וליישרו. [כמובן באמת וברצינות, בחכמה ובתבונה, שחלילה לא תתפתח מחלוקת, כי שריפה לא מכבים עם בניזין.]

אם בעסקי כסף הוא פתי מאמין ונכנע, בענייני רוחניות הלא הדבר נוגע לכל עתידו לנצח ועליו ועליו להשמר בכל כוחותיו!

הנצי"ב מוולז'ין בפירושו הרחב דבר על הפסוק אעשה לו עזר כנגדו, הביא את דברי הגמ' ביבמות סג: זכה עוזרתו לא זכה כנגדו, ומקשה וכי יעלה על הדעת שהשי"ת ברא לאדם אשה בשביל לצערו?

אלא ביאר, "עזר כנגדו" פירושו, שהתכונות הנוגדות שבה יהיו לו לעזר. כגון, מי שהוא כעסן ורגזן ובאה אשתו ומסייעת לו בשעת רגזו, אמנם הוא נהנה מכך לפי שעה ורואה בה עזר עבורו, אבל אחר כך משסר הרוגז, הוא מצטער רבות על שבאה זו והוסיפה עצים על תבערת המריבה. כך שבעצם ה"עזר" שהוא מצידה סופו שהיה "כנגדו" ולרעתו. מה שאין כן אם מתחילה תתייצב האשה כנגדו, ותנסה לשכך את חמת יריבו בדברי פיוס, הרי אף שנראית אותה שעה כמתנגדת לבעלה, הלא היא היא העזר האמיתי אשר

אין למעלה הימנו. וכיוצא בזה בכל מידה ותכונה, אם הוא מפרז בה יתר על המידה, והיא ניצבת כנגדו לאזנו ולמצעו. על כל פנים, משמעות ההגדרה "עזר כנגדו" לפי זה, שתהא לו לעזר דוקא על ידי הניגוד שבה. - באו חז"ל והוסיפו אם זכה, אזי נשאר לו העזר העיקרי והאמיתי - על ידי שהיא מתנגדת לו מתחילה, ואם לא זכה, ישאר עם ה"כנגדו, האמיתי - על ידי שתמיד תעמוד לו לעזר המדומה, ותסייע לכל רעה שעוברת עליו, אשר אין לך "כנגדו" גדול מזה. [פנינים משולחן גבוה]

פרק ה'

מנזקי הלשון הרע "צרעת נפש"

המצורע המסכן השלים חסר של שנים בנושא שלא למד אותו וגם מה שלמד וממילא לא זכר ולא החשיב, כעת כל דבר ראה על עצמותיו!

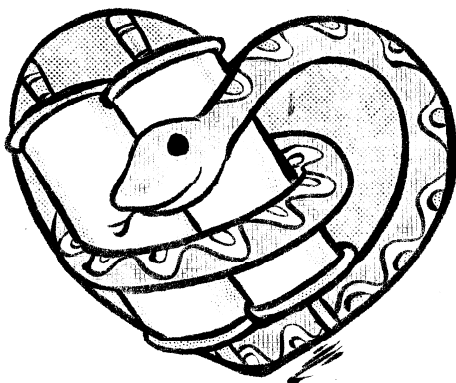

בצר לו שלח אגרות אל רעיו במחנה, בו עורר שמי שנמצא בדור שאין את הנס לראות צרעת בגלוי, שלא יחשוב שניצל, אלא ההיפך הוא המסכן שישאר עם צרעתו!

הח"ח מביא מספר נחל קדומים את גודל התועלת של הצרעת שהאדם

היה נכנע ושב בתשובה לגמרי. ואילו בזמן הזה אם היה מקבל צרעת בגופו לא היה נטהר לעולם, על כן אין צרעת על הגוף, אך הבעיה שהיא נשארת

דבוקה בנפשו, ואינו שב עליה כי אינה נראית על גופו מבחוץ. וזה"ש שומר מצרות נפשו כי הנגע והצרעת דבוקה בנפש! וכשיפטר נשמתו מגופו תתגלה צרעתו לעיני הכל! וכל עוד שתהיה עליו חלאת זוהמה זו בודאי לא יבא בהיכל ה' בגן עדן! ויצטרך לישב בדד במקום הקליפות והחיצונים. אם לא עשה תשובה כראוי.

ובשם ספר הקנה שלעתיד לבא כשיקום לתחיה יהיה עם צרעת. [מאמר כבוד שמים]

גם בעודו בחיים, כל לילה מלווים אותו למעלה כל הלשון הרע והדיבורים אסורים שדיבר במשך היום, ומכריזים לפניו תסתלקו מסביב של הדיבורים האסורים של איש פלוני, תפנו את מקומו לנחש הגדול והתקיף, ומסתלקת ממנו הנשמה הקדושה ונשמתו תתבייש ותסבול ולא יתנו לו מקום כמו לפני כן, ועל זה כתוב שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו את הנשמה שלו. הדברים דלהלן ידועים לכל, אך משום מה מתקשים להאמין להם, ע"כ נערך ניסוי לגשם מעט למושגינו, כמשל בעלמא. הובאו דברי הח"ח שדובר הלשון הרע נדבקת צרעת בנפשו ולכן כשימות, בלי קשר למקום המגיע לו בגן עדן,

הוא יושלך
ממחיצתם של
הצדיקים.

עניות מכל זכויותיו

עוד מביא הח"ח
שגם מקומו בגן
עדן על מעט
תורתו ומעט
מצוותיו, אינו
שמור לו, כי
הכל נפגם,
וכדברי החובות

הלבבות שחסיד אחד שדיברו עליו לשון הרע, בא לביתו ושלח דורון למי שדיבר עליו. כתגמול והכרת הטוב על כך שמעבירין לו את זכויותיו, וזה נרמז בבגדיו יהיו פרומים כי בגדי הנפש הם המצוות. [שמה"ל]

הלשון הרע עושה החלפת חשבונות של מצוות ועבירות, ולכן כל עמלו בחייו העשירים ברוחניות, התורה, שלמד ולימד, כל החסכוניות והפיקדונות

שעמל עליהם בזיעת אפו כל ימיו עלי חלד, עברו לחשבון של ידיד נפשו שדיבר עליו, ואילו כל החובות, משכנתאות העתק, תיקי ההוצל"פ עם התיקים הפליליים של האדם עליו סיפר, נרשמו על שמו האישי. [אם לא יצא מכלל עמיתך] פשוט החלפת חשבונות, ולא רק החלפת חשבונות אלא החלפת זהות בבית הדין, האדם הרע שדיבר סרה בחברו מקבל את זהותו של מי שדיבר עליו – לגבי הזכויות והחובות, והמסכן שעליו

דברו זוכה בכל זכויותיו של המדבר. אם תהיה לו זכות הוא יוכל להציץ ממרחק בשעת ההפסקה בגיהנום לראות את חבירו מתענג במקומו בגן עדן. והואיל והרגילים לדבר מדברים לא על אחד אלא על אנשים רבים, הוא פשוט מוצא שהוא נהיה "שעיר לעזאזל" – תרנגול כפרות של כל בני עירו. מלאכי החבלה יקראו לו "הבטלן" [פרייער בלע"ז] המצורע ניסה להכפיש את כולם, אך התוצאה היתה הפוכה הוא נהיה מוכתם ומוכפש מהעוונות של כולם. הפלא ופלא כל מה שסיפר על האחרים ועוד רעות כהנה וכהנה ניכס לעצמו. [המצורע בשמים יבקש לערער שלא היה מודע לכך, אך יהיה ממנו צחוק גדול, היכן חיפשת את הנושאים הללו, בפרסומי המכירות שקראת ישר והפוך כל שבוע, או בדברי חז"ל הקד'.]

עניות

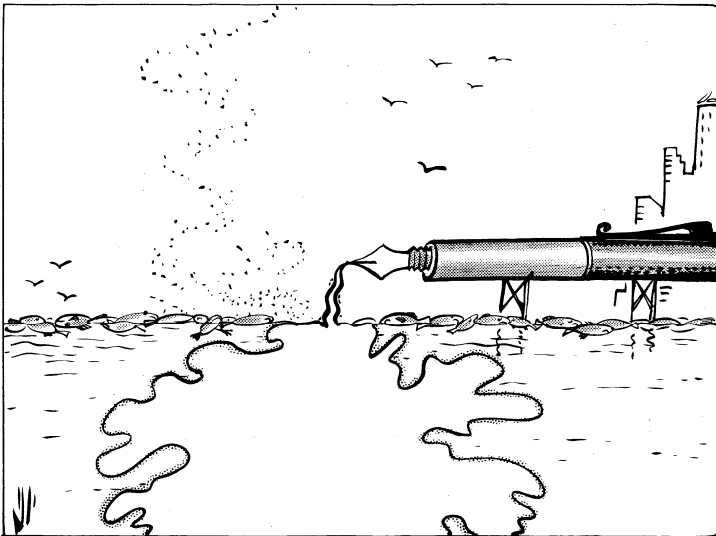
בזמן הזה המצורע נעשה עני : דבר נורא נוסף מביא החפץ חיים מספר דבר שבקדושה בשם ספר הקנה, ראה והבן שכל המוציא לשון הרע מפיו מקבל

צרעת! שואל רבי הרי עם ישראל גלו בעוון לשון הרע אם כן שכולם יהיו מצורעים? אמר לו שקולה עניות כצרעת, והרי הוא עני הנמסר בידי אדם. ומבאר הח"ח שהסיבה העיקרית ללשון הרע היא על ידי גאווה, לכן באה הצרעת להסיר את גאוותו, ועל ידי שנעשה עני ממילא תסור גאוותו. ועוד אומר שכיון שהוא נזקק לבריות, חושש לדבר לשון הרע פן יודע הדבר ולא ייטיבו עמו. [ומאיךך במידה טובה הח"ח אומר שהסגולה הגדולה לפרנסה יותר מכל הסגולות היא שמירת הלשון.]

מי יודע אם הגזירות הכלכליות, ומצוקת הדיור, וצרת הבנות המתבגרות, עם התפוסה האדירה בגמח"ם, וההלואות הבנקאיות הרבות, אינן בגין חטאי הלשון.

אולי ע"ז ניתן להמליץ שלושה הקב"ה שונאן "דל גאה" אחד שמקבל את עונשו להתבזות ואכן הוא דל, ועם כל זאת הוא מתגאה, ושולח לשונו דרור.

כתבי עת / עט לא מבוקרים כראוי - מוביל זוהמה ארצי מתנקז אצלך בבית!

תפילתו אינה מתקבלת לה': וטמא טמא יקרא. פירשו חז"ל [מ"ק ה.]. שמודיע צערו לרבים שיבקשו עליו רחמים, לכן אמרה התורה עצה זו, שהרי תפילתו אינה מתקבלת. [שהרי נפשו מצורעת ונדחית]. הוא עומד בתפילה ומתחנן, אך תפילתו אינה עולה. [ראה איו"ר] וכמו שאמרו [זוהר ויקרא ב"ג] מי שיש לו לשון רעה תפילתו אינה עולה לפני הקדוש ברוך הוא. לכן יהודי צריך להחליט היכן הוא משקיע את דיבורו, למעלה לפני ה' או בשאול תחתית.

פרק ו'

עצרת חיזוק

לקראת גמר שבעת ימי ההסגר אורגנה בעיר

עצרת התעוררות רבתי לזכות המצורעים וקרוביהם

העצרת התקיימה בבית הכנסת חוץ לחומה בכדי לאפשר למצורעים להשתתף, הכינו בבית הכנסת וכן בעזרת נשים מחיצות גבוהות עשרה טפחים, בכדי שהמצורע לא יטמא באוהל. מעבר למחיצות השאירו שטח של ארבע אמות. [בכדי שתקרא רשות בפני עצמה ולא יקרא בא אל הבית].

קבלת פנים לא מכבדת : הגבאי דפק על הבימה לרמז שהמצורעים הגיעו ורוצים להכנס, ופתאום נהיה כמו ב"זכור" כולם יצאו מבית הכנסת, מלבד כמה טמאים שלא היה להם מה להפסיד, המצורעים נכנסו, הוא לפינתו בבית הכנסת, והיא לפינתה בעזר"נ, ולאחריהם נכנסו הקהל. ברקע נשמעה לחישה של זקן : אתה יודע איזו טומאה זו לשון הרע, אין כזה דבר בכל הטומאות אדם חי שהולך ומסתובב ומטמא באהל. [ר"מ פ"י הל"ב חומרה יתירה יש במצורע שהוא מטמא בביאתו לבית]. אך המבייש מכל היה הקהל הרב שנמנעו מלהיכנס לבית הכנסת, בשביל לא להיתקל עם טומאה.

תוכן הדברים

הריש מתיבתא דמתא, האיר את עיני הקהל במבט על הפה. ופתח ואמר : המצורע טהרתו בצפרים מפני שבא על מעשה פטפוט, אדם משכים קום בבוקר ושומע את הציפורים המתעוררים משנת לילה ארוכה ומפטפטים כל הזמן בקול גדול, ואני שואל מורי ורבתי: מה הם מדברים, מה יש להם לציפורים לומר? יתכן שעופות השמים מגלים את העתידות שיהיו בטווח הקרוב, אך לשם מה, האם יש בעולם מי שמבין אותם? אם כן מדוע הם מפטפטים? סתם! - אותו דבר מורי ורבתי המצורע מדבר סתם! כלומר, ללא תכלית וצורך, הוא פשוט נהנה מהדיבור! בזה אכן הוא דומה לציפור,

הוא משתמש בפיו כמו ציפור בפיה, עד שאכן פיו אינו עולה על פיה של הציפור.

'אנשי העולם' חושבים שהפה אין לו תועלת מיוחדת בחיים, רק להנעים את הזמן, כדוגמא הספר והעגלון מספרים סיפורים או שרים תוך כדי עבודתם, אנשי העולם הזה סבורים שהפה נועד רק להנעים את הזמן תוך כדי מלאכה בשאר הגוף, אך מי שסבור כן לא קרא ולא שנה! "ההגדרה" בדברים הינה הפוכה לגמרי! כל מהותו של האדם הוא 'מדבר', במשנה בתחילת ב"ק האדם מכונה 'מבעה', המהות של בני ישראל היא 'הקול קול יעקב', אדם לעמל יולד פרשו חז"ל לעמל פה! וכל תפקידן של הידים והרגלים הוא הטפל לדאוג לכלכל דרכיו באופן שהפה יוכל לנצל כל רגע ללימוד תורה ולתפילה. ממילא כל פגם בפה הינו חמור הרבה יותר מהעוונות בשאר הגוף. – הקהל היה מרותק, אחדים העבירו יד על פיהם, לראשונה בחייהם נחשפו לשמוע על המתנה הגדולה של הכלי שרת היקר המכונה פה!

והמשיך, מעיל התכלת של הכהן גדול היה כנגד הדיבור, וה' ציוה לעשות

לעשות שני דברים הפוכים זה מזה, לרמז על תפקיד הפה, שיש לו שני תפקידים הפוכים, הפעמון מלמד שישמיע את קולו בתורה, ואילו הרימון שבענייני עולם יהיה בשקט דממה. [שמייה"ל פרשת תצוה] והם היו משולבים פעמון

וריון פעמון וריון, כי על האדם לשים לעבור מדיבור בד"ת לשתיקה ומשתיקה לדיבור.

אחריו דיבר המגיד המקומי [מקובל היה בעיירות שהיה מגיד] הנואם הסביר במתק לשונו שלאדם קשה להתנתק מדברים שהוא מחובר אליהם, הראשון הוא בית הוריו, שלב אחר שלב הוא מתנתק, עליו לצאת לגן, בית ספר, ואחר כך יציאה לחיי פנימיה, וחתונה, אך האדם תמיד נותר בעולם עם גופו ועורו, אך בשעת מיתה מתקלף ממנו גם הקרוב הזה, ובעל כורחו עוזב את גופו האהוב, והוא עצמו יוצא לבד בודד. ואז מגיעה ההפתעה הגדולה בחייו, [לשם דיוק, רגע אחד אחרי חייו] לפתע פתאום רואה חלילה עליו צרעת, הוא מוצא נשמה טמאה, נשמה פגומה ומנוודה.

הקהל הקדוש הביטו מסומרים על מקומותיהם, והמשיך המגיד וסיפר שהח"ח נסע בעגלה שדברו בה לשון הרע, וירד יחידי על אם הדרך והמשיך ללכת רגלי, מפני שהח"ח ידע היטב מה זו צרעת, לכך הוא העדיף להיות נדחה בדרך בעולם הזה, ולא להדחות בעולם הבא.

באמצע הערב הגבאי נזכר שבדיוק בפינה אותה בודדו בבית הכנסת שומרים כדי חרס של יין לקידוש בבית הכנסת לכל השנה, ועליו יהיה למכור את הכל לשימוש טמאים בלבד במחיר חיסול, הוא הסתכל על פינת היין כשדאגה בפניו, אך נבצר ממנו לגשת לבדוק מקרוב מפני הטומאה. חכם אחד כמו קרא את מחשבותיו, עבר על ידו ולחש באזנו "הסר דאגה מלבך, כל מה שנותר שם מוקף צמיד פתיל"

המשא העיקרי בערב, היה משאו של המצורע, הוא כמובן לא דיבר ליד ארון הקודש אלא ממקומו מעבר למחיצה של י' טפחים, הקהל לא זיהו במצורע העלוב את חבריהם הכוחני והידען. והיו גם שמחמת הצרעת לא הצליחו

לזהותו כלל, עד ששאלו אותו מצורע היכן חברנו האם הוא התבייש לבא, או שכבדה עליו מחלתו עד שלא היה מסוגל לבא.

תוכן דברי המצורע היו, שידעו כמה הצרעת כוללת אינה רק על הגוף, היא גם על הנשמה, גם בלילה על משכבו נשמתו מצורעת, גם אחר מיתתו נשמתו נדחית וכן גם בתחיית המתים. ממילא כדאי גם כדאי מה שעובר בעולם הזה בכדי לנקותו לעתיד. [הובא לעיל בהרחבה.]

באמצע דבריו הושיט את ידו למעבר למחיצה מה שגרם לכל העמי הארץ לברוח מבית הכנסת, אך לתלמידי החכמים הענין לא הפריע שהרי מצורע מטמא באוהל רק כשרובו תחת האהל. וגם לולי זאת נמנעו מלפגוע בו כל כך.

כוחותיה של המצורעת לא עמדו לה, ומרוב בושה וצער היא התעלפה, כוחות ההצלה הסירו את המחיצות דבר זה גרם שכולם נטמאו, למחרת היה על כולם לטבול, והעצלנים שלא נחפזו לצאת מבית הכנסת היה עליהם לטבול גם את בגדיהם.

העצרת הסתיימה בדומיה כמו תשעה באב, הבריות פשוט פחדו לדבר! הפנימו את עוצמתם של כלי הדיבור וחששו להשתמש בהם. הקהל נפרד מהמצורע והמצורעת לשלום, אך המצורע אסור בשאילת שלום - אסור היה לו לענות. אחלו להם רפואה שלמה. כשבלב התכוונו לנוסח המי שבירך רפואת הנפש ורפואת הגוף. [המקור לזה מהפסוק רפא נא לה, המצורע חולי הוא בנפש.]

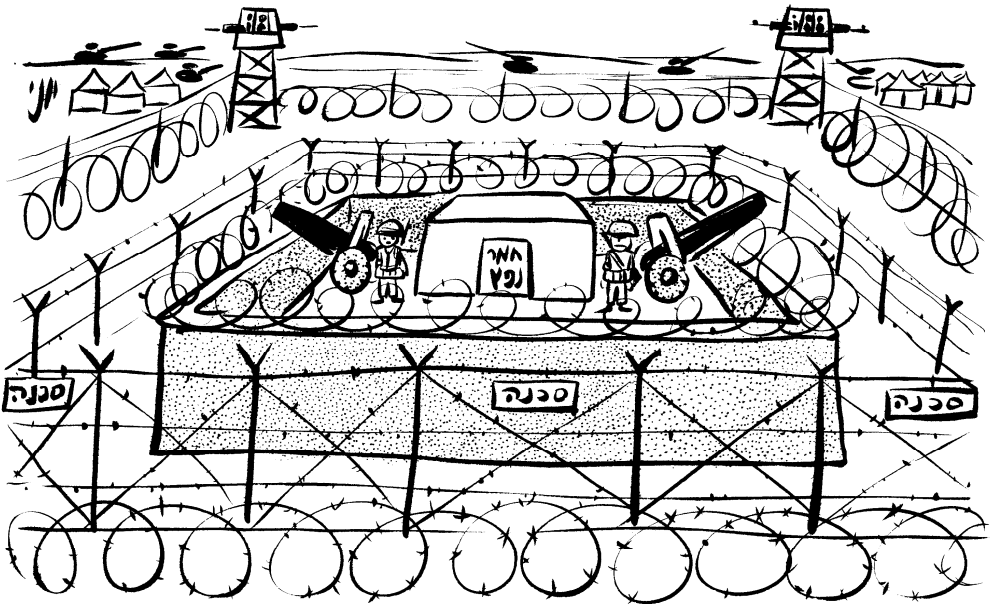
בגמר הערב המצורע עם המצורעת צעדו אחר כבוד בגפם אל מחוץ לעיר! בלילה התהפך על יצועו הדל בחלומו עמד מולו הפסוק ושמח סכין בלועך

אם בעל נפש אתה, סכין כפשוטו, ובמושגי זמנינו הלשון הרי היא כהדק של אקדח!! התגבר ונצור פיד!

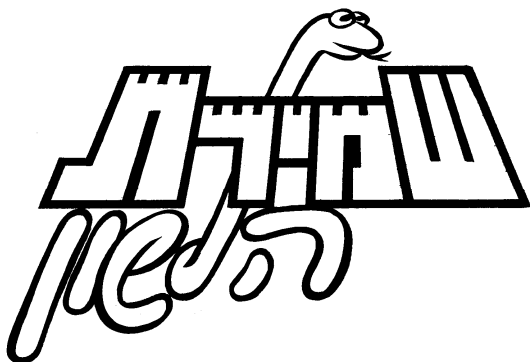

רעיו בעיר אף הם לא
נרדמו כל אותו לילה הם
השכילו להבין מהו הפה
והלשון, שצריך לשמור על
הפה יותר מעל מצבור
נשק, ופחדו עד מוות כי במהרה יגיע תורם.

בבוקר מיד נאספו לטכס עצה ותושיה, מה יעשו שלא יכשלו.

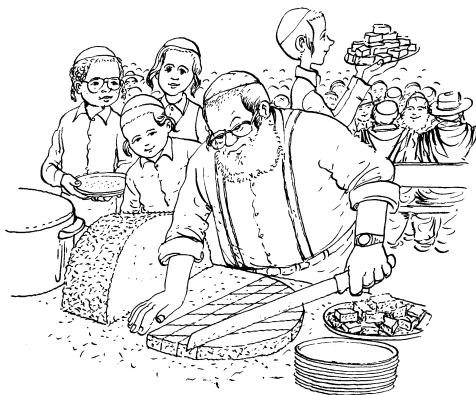

הקידוש הגדול

בשבת לאחר שנרפא ערך המצורע קידוש בביתו לרגל שנרפא מן הצרעת, וסיים את סדר טהרתו, בפתח ביתו קידם את המוזמנים שלט: "בבית זה שומרים על הלשון – אזהרה המדבר לשון הרע יסולק - ראו הוזהרתם!" המצורע שנתרפא לא לקח על עצמו כל סיכון, והעמיד שומרים נאמנים על כך.

בזדון או בשגגה היו עוגות יבשות ומעט מדי שתיה, אך האווירה היתה שמחה ונעימה, כי אף אחד לא דיבר סרה ברעהו או דבר שלילי על אף יהודי. זכו לטעום שם מהניחוח האווירה הקסומה ואיכות חיים כשכולם חיים על פי התורה ומצוותיה.

בביאת המשיח בב"א זה יכלול גם את כל המלכויות כמ"ש לא ישא גוי אל גוי חרב, וגם את הבעלי חיים כולם, אולם בעולם הזה דרגה זו נמצאת רק בקרב עם ישראל, וכשלא חיו כך חרב בית המקדש.

המצורע הודה לה' ברבים שמחל לו על חטאיו, ואמר שבעיני בשר ודם, אותו אדם שמקים מפעלים רוחניים גדולים נחשב לבעל מדרגה, ואילו האלמוני שחוסם פיו מדבר רע, נחשב לאיש פשוט, ובוודאי לא מקיים

עולמות, אך לפני השי"ת
הוא הוא המקיים את
העולמות, והוא שיזכה
לאור הגנוז!

בעיני בשר הגיבור הוא
אותו עם הפה הכי גדול
בעיר, אולם בעולם הבא,
אין גוף ואין פה הם

נשאים בקבר ומתערבים בעפר ונגמרה גבורתו, שם אין מחפשים את
גיבורים מסוג זה שהשקיעו בחיצוניות, אלא את מי שהתגבר על עצמו,
והרים וזיכך את נשמתו הוא בצירוף אחר צירוף.

המצורע הודה על שזכה לכפרת עוונות כל לשון הרע הוא כתם, ואמרו אין
מצוה מכבה עבירה! ונאמר הלא שמוע מזבח טוב להקשיב מחלב אילים
הגיד לך... הדרגה הגבוהה ביותר בסולם ההכרת הטוב לה' בסולם הגאולה
הוא "ובנה לנו את בית הבחירה לכפר על כל עוונותינו"! בית המקדש מכונה
לבנון שמלבין עוונותיהן של ישראל.

אין שמחה ככפרת עוונות, זו השמחה הגדולה של שמחת בית השואבה שמי
שלא ראה שמחה זו לא ראה שמחה מימיו. אנשים מחפשים תרפיות שונות
לשמח את עצמם, להשתחרר, מה כל כך מדכה שצריך להשתחרר, הכתמים
על הנפש! הנשמה היהודית מרגישה מה שעובר עליה, והיא זועקת בקרבו
פנימה, ובכדי להשתיקה, הוא קונה דיסק חזנות ומפעיל תזמורת בקול בכדי
שלא לשמוע את זעקת האמת שזועקת הנשמה מקרבו. וכשזה כבר לא עוזר
הוא יוצא לטיול, ואם זה לא עוזר יש פתרונות נוספים, אך בשורש הדבר
אינו נוגע, אינו מבין מה באמת משמח ומה באמת מצער. שְׁאֵל כל בעל
תשובה ושמע על השמחה העצומה שיש בחיים נכונים ללא ייסורי נפש. וזה
מועיל יותר מכל הסדנאות והתרפיות.

מסופר שמחלל שבת אחד נתן לח"ח תרומה הגונה, והח"ח בכה, והסביר לו אני בוכה על יד כזו בעלת צדקה שתישרף בגיהנום, היהודי התעורר והפסיק לחלל שבת, וסיים המצורע אני זכיתי להזדכך... אך מה יהיה עם אותם דורות נמוכים שכבר לא יזכו לאיתנות משמים וח"ו יכולים לדרדר בתהום פעורה כל חייהם... מי ילמדם לבלום את פיהם??? וסיים דבריו בדברי הברייתא : [סוטה מט.] משחרב בית המקדש גברו בעלי זרוע ובעלי לשון.

מהשיח בקידוש : קצין העיר תיאר על סוכן מוסד שהפך להיות נהג מונית ונזהר לנצור לשונו כשרוצים לדבר בתחנה לשה"ר מזהיר "הבוטקה

ממולכדת!" וכשנוסע מנסה לדבר כנ"ל מודיע בעדינות "הרכב ממולכד". אם מתקרב אליו אדם תמים המשיח לשון הרע לפי תומו, הוא אומר לו בעדינות ובנחישות: "החמאס קשרו עליך ללא ידיעתך חגורת נפץ, יתכן שאתה תמים ומסכים להיות שאהיד העיקר לספר... אך אני יש לי תוכניות רבות בחיים אז בבקשה, שחרר אותי, ותן לי ללכת...." ואם המספר האלמוני מזמר או מזמזם לאיש שיחו בטלפון הסוללארי, מתרה בו חד משמעית: יקירי זכור מה אירע למהנדס החמאס, שהשתילו לו מכשיר ממולכד, וברגע שנשמע קולו במכשיר, מיד הוא התפוצץ בפניו, ראשו נפוץ לכל עבר, וזה היה סופו עלי חלד! **יש צדיקים שבחטאים האלו הם נלכדים לגמרי,**

ומפסידים את הכל [אגרת הגר"א]
וכמו דג שדרך החכה פיו עולה
כולו מהמים.

גם במידה טובה התשלום במזומן ובמקום, רבי ינאי התפעל מהרוכל שהכריז מי רוצה חיים... [עין מדרש רבה פרשת מצורע וי"ז ט"ז] והדבר תמוה, אלא מבארים שרבי ינאי ידע את הפסוק, אך סבר שהשכר בעתיד, והנה רוכל כל מציאותו היא שעובר ונע ממקום למקום ועוסק רק בסחורה זמינה במקום ומיידית, על זה אמר רבי ינאי שלא ידע כמה פשוט הוא הפסוק!

בגמר הדברים נשאל על ביטחונם של השוהים מחוץ לעיר משודדים, וענה מה שענה, אך טען בצדק, ראו בחיי האדם ישנם ארבע שלבים: עולם הזה, עולם הבא, ימות המשיח, ותחיית

המתים. הקצר והטפל מכולם הוא העולם הזה, למרות שהוא המכריע לכל הזמנים כולם! גם אם בידינו לשמור על אותו חוטא כאן בעולם הזה, העתיד הטומן בחובו העולם הבא, ימות המשיח, ותחיית המתים, אינו בשליטתנו כלל, לכן לדעתי כיהודי וגם כאיש בטחון, לא מומלץ כלל, להסתכן בדברים אלו. שהרי מה הם חיי האדם ביחס לנצח שהוא ללא סוף.

פרק ח'

כינוס הרבנים

באסיפת רבנים שהתקיימה בבית שבעה טובי העיר

חיפשו רעיונות והצעות להתמודדות ושיפור שיהיו ברי קיימא.

לתועלת הענין הוצגו דבריהם של גאוני ישראל על פני כמה דורות יחדיו

הגר"י סלנטר : לא ניתן להיות יהודי ללא לימוד מוסר. 'לעשה טוב' אולי יתכן להגיע ללא מוסר [בדורו] אך להגיע 'לסור מרע' לשלוט על עצמו לא ניתן להגיע ללא מוסר.

חטאי הלשון הם כמו אש שמכלה הכל בכל מכל כל.

הגר"א מוילנא : כל עמל אדם לפיהו כל מה שהאדם עמל הכל הולך על חטא פיהו!

ידועה העובדה שבנו בית כנסת מפואר בוילנא, ובסוף נותרו מהבניה מספר לבנים, ושאלו את הגר"א מה לעשות בהם, שמא להגביה את הבימה או את ארון הקודש, וענה :

קחו את הלבנים ותחסמו את הכניסה לעזרת נשים, והסביר כי אין כדאי כל

התועלת שיקבלו בעזרת נשים כנגד הנזק שידברו לשון הרע. [בזמנו הגברים לא פטפטו

כנשים] כל עמל אדם לפיהו – כל התועלת שתגיע מבית הכנסת תפסד על ידי

הפה, מקום שנכשלים בו בחטאי הלשון הרי הוא כבית בוער, וחייבים לנוס

ממנו למרות כל מעלותיו. [ראה איור]

כל עמל אדם לפיהו : הכל תלוי במילה אחת שהכהן אומר להראות כי מות

וחיים ביד הלשון ועי"ש במשל שהמשיל הח"ח למכונה חיונית שבלעדיה כל

המכונות אינן נחשבות לכלום, כן כלי הדיבור הוא הכלי העולה על כל

פעולות האיברים כולם! [ח"ח על התורה]

הח"ח רצה לצאת ב'קול קורא' להדגיש שהמדבר לשון הרע כאילו אוכל

חזיר. וכמו שביאר הגר"ס שלפיכך נסמכה פרשת הנגעים לאיסורי אכילה

לומר שחומרתי שוה! ועולה על איסורי אכילה בטומאתו שהוא היחיד

שמשתלח לגמרי! אך למעשה התבטל בענין מפני שהגאון רבי חיים עוזר

מחה בדבר וטען כי לפי מצב הדור ההוא וניסיונותיו, על ידי זה לא יתחזקו

בשמירת הלשון אלא יבאו לזלזל באיסורי אכילה. [נחלת צבי, ח"ח על התורה ג"כ

פר' תזריע ראה תמונה בשער החוברת]

מסופר שלאחר הופעת הספר חפץ חיים, אמר אדם לח"ח "מעתי איני יכול

לפתוח את פי" ענה לו החפץ חיים אדרבה, עד היום לא ידעת מה מותר

לדבר ומה אסור לדבר, היית מוכרח לסגור את פיך, אך עתה משתלמד בספר

את המותר והאסור, תוכל לפתוח את פיך.

הרבי מגור האמרי אמת תיקן להכניס את לימוד החפץ חיים למתכונת

הלימודים בבתי הספר שלוש פעמים בשבוע, כמו שהוא ברוב גאונותו

האדירה למד בעצמו.

סגולות הלמוד : הגר"יז סגל ממנצ'סטר תיקן ללמוד שתי הלכות ליום,

והבטיח שהלימוד עצמו יביא ברכה בבית, עד שאמר שאין בית שלומדים

ולא ראה ישועה בענייניהם. [יתכן שאמר זאת מתוך הנחה שודאי ע"ז ימנעו איזה פעמים מדיבור]

דקדוק במצוות : אברך בא לפני רבי חיים קמיל זצ"ל לדבר עמו על איזו חומרה בהלכה, אמר לו רבי חיים תראה לא ניתן להחמיר בכל ההלכות, אני לקחתי להיות מחמיר בביטול תורה ובלשון הרע. [חשקת התורה להגרממ"ש עמ' קי']

דיבורי טרפה : רבי ישראל סלנטר שאל מדוע נסמכה פרשת שמיני לפרשת תזריע? ותירץ שבפרשת שמיני כתוב על מאכלים לא כשרים, ובפרשת תזריע לומדים אנו שגם הדיבורים שיוצאים מהפה צריכים להיות כשרים, ואם אינו נזהר על פיו נטמא יותר מכל הטמאים ונשלח חוץ לשלוש מחנות.

פעם בעת מחלוקת על כשרות מאכלים אמר מרן הגרא"ל שטיינמן שליט"א כולם מדברים מה כשר ומה טרף אבל חושבים שלאכול בשר אדם מותר לכתחילה !!!

אחד המשגיחים הציע לבחון כל בחור הבא להתקבל לישיבה מה הם התנאים שבלעדיהם אסור לדבר גנאי על חבירו.

היתה פעם מחלוקת בישיבתו של הח"ח, קם הח"ח ואמר שלא יאמרו שלא מחיתי, צריך לדעת שעדיף שתיסגר הישיבה העיקר שלא תהיה מחלוקת.

בסיום הכינוס הוכרז שהדברים ידועים אלא שיש ליישמן מפני שאנשים לא מבינים באמת עד שרואים צרעת בעינים והרי אפשר חלילה להפסיד את הכל מפני חסרון הציור הזה, כדברי בעלי המוסר אין בין צדיק לרשע אלא ציור.

דברים העולים

כאמור הסיפור הנ"ל הופך את ענין שמירת הלשון למצוה שנוגעת לכל אחד בכל רגע. לכן הובאו בזה מעט עצות ליהודים יקרים מדקדקים במצוות, אשר זוכרים שחלק נרחב מהידוי ביוה"כ הוא על לשון הרע, רכילות, לצון, שנאת חנם, והבטיחו ליוצרם ולעצמם שייטיבו דרכיהם.

פיקח בעל תחבולות - "בתחבולות תעשה לך מלחמה" - כמו בענייני העולם, כגון דיאטה, גמילה מעישון, גמילה מפזרנות, יש פטנטים פשוטים וקלים אשר תועלתם רבה, כן במלחמה על נקיות הלשון. וכללם שלא להגיע : למקומות, זמנים, נושאים, אנשים, אירועים, העלולים להביאו לידי נסיון, וכדלהלן בס"ד.

אדם מנוסה - מנסיון העבר האדם עצמו יודע היכן קרוב לודאי שיכשל, והיכן עלול להיכשל, וימנע א"ע מלהיות במקומות אלו, וכדלהלן ועי"ז כבר חסך מעצמו אלפי לאווין בקביעות, ומלבד זה הבא לטהר מסייעין אותו ואין ספק שיזכה לס"ד גם בשאר

הזמנים.

מומרים לענין לשון הרע - יש נכשל ומדבר לשון הרע, אך יש כאלו שלא 'נכשלים' אלא לגבי שמירת הלשון הם מופקעים לגמרי - מחמת חוסר לימוד וידיעה, מחמת גודל הנסיון, או מחמת שלא חינכו אותם מילדות ובחרות, האנשים הללו עלולים לדבר לשון הרע ורכילות בכל רגע נתון, הם תמיד יביאו דוגמאות לחסרונות ולמעלות מאנשים מוכרים, [לא נמוך כמו ראובן, ולא בטלן כשמעון, ולא שמן כמנשה, ולא....] כל סיפור שיספרו יאמרו עם שם וכתובת. [לו היו לומדים את ההלכות, היו משכילים לספר את אותם עובדות בלי לומר מי היו גיבורי הסיפור.] לאנשים מסוג זה אין אפשרות להתקרב.

לשון הרע הורג שלושה, צַעַת הַמַּסְפֵּר, ערכין טו:

בַּעֲצָם פְּלִיטָת פִּיָּו בּוֹרֵא מוֹלֵו פְּלִיטָת כְּדוֹר... ..

אנשים מועדים להיכשל ולהכשיל - מצויים אנשים הנקראים חרדים שאמנם בכמה דברים הם מקפידים על הלכות, אך פרוצים מאוד בחטאי הלשון!! יש מהם הזהירים מעט כרעיון טוב לחובבנים אך לא כגופי תורה ממש - שומר נפשו ירחק מהם. - כי איסורי הדיבור לפני כל 'הידור' ליטאי, 'שיינע זאך' או 'ענין' חסידי, 'תיקון' ליודעי ח"ן, 'סגולה' לנשים, או 'מבצע לישועה' לבחורות, אלא הוא איסור דאורייתא שיש בו פיקוח נפש כדברי חז"ל לשון הרע הורג שלושה ובראשונה את המספר, **מי גבר ירצה להקריב את חייו בשביל להשפיל את חבריו??? לכסיל זה נוח לאבד את חייו העיקר שישפיל את חבריו. [ראה איור] [הפוך מתמר ויהודה, שזכו למלכות].**

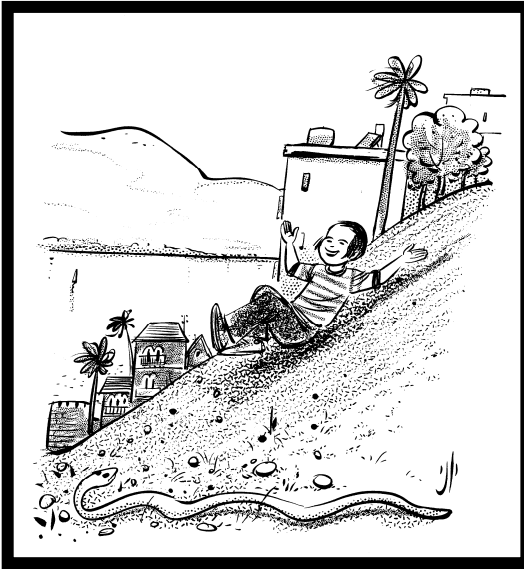

על איסור לשון הרע פעם אחת יש למסור עליו את ממונו! [ומלבד זאת הוא גם סגולת הסגולות.]

כבדהו וחשדהו - מעשה בקבוצת בחורי ישיבה נסעו לנופש לעיה"ק צפת הפסידו את האוטובוס

האחרון לב"ב ונתקעו לש"ק בצפת עם בגדי יום חול וללא מקום לסעוד, בלית ברירה הלכו לבית הכנסת וציפו שאולי משהוא יזמין אותם לסעוד על שולחנו כמו שהם בבגדיהם, ואכן האדמו"ר מלעלוב זצ"ל שהה בצפת והזמנים לסעוד עמו בפרטיות על שולחנו האישי. הם שבו נפעמים לשיבה, הוא ישב לסעודת ליל שבת כמה שעות ובענוות חן התעניין בדברים רבים, אך בכל פעם כשחשש שיספרו לשון הרע עצר אותם ושאל האם אין בזה לשון הרע! - "כבדהו וחשדהו".

זמנים מועדים - הרגל לא טוב הוא לדוש את אירועי היום, לא בכל דבר עם תועלת מתקיימים התנאים להתיר לדבר, היה סיפור לפני כתשעים שנה

אצל משפחת שטרנבוך אשר התגוררו באנגליה, והיה להם עסק, והבעל והאשה ראו שיש עובד בעסק שגונב ומזיק, והבעל והאשה רצו לשוחח ביניהם אודותיו, ושלחו מכתב לעיירה ראדין לשאול את הח"ח, האם מותר להם לדבר ביניהם. ולפי הנתונים שהוצגו בענין ההוא, ענה הח"ח שאסור להם לדבר!!!

מפגשים - ישנם זמנים מיוחדים

שאנשים מדברים לשון הרע לא מתוך רוע אלא, כי לא מתאים להם לדבר ד"ת ומחפשים נושא ובמקום לדבר בפלאי הטבע, ובסיפורי נפלאות מדברים על אנשים, הרוצה להציל נפשו יתרחק ממקומות אלו. אם אינו יכול יכין נושאים שונים וינווט את השיחה.

לא שומרי שבת - אם בא לקיבוץ בני אדם המדברים לשון הרע, והרי טבע איזה אנשים לאהוב לדבר רע, יסיטם לדבר על כאלו שלצערנו אינם בכלל עמיתך.

סיפורים אנונימיים - יש לאדם להרגיל את עצמו ואת סובביו לספר סיפורים ללא שמות המדוברים, כי בנקל יכול להיגרר ללשון הרע, רכילות, אבק לשון הרע, ושקר.

נושאים מועדים - ישנם נושאים בוערים כגון בעלי תפילה עסקנים וכדו'. ימנע את עצמו מלדוש בהם. וכן מקומות מועדים.

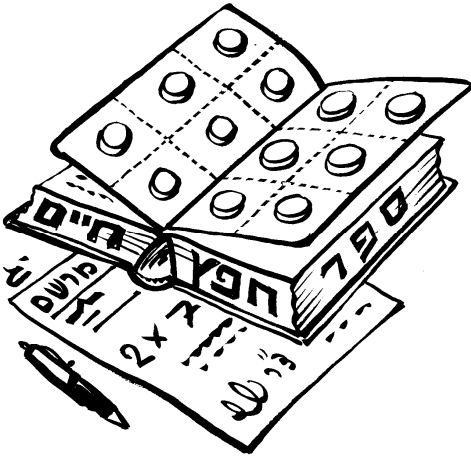
לא זמין – אם יש פניה בטלפון מבעל לשון הרע – לא תמיד צריך להיות זמין מותר להיות עסוק ולהתנצל אח"כ בנימוס. ניתן גם למצוא סיבות רבות שנאלץ לקצר בשיחה.

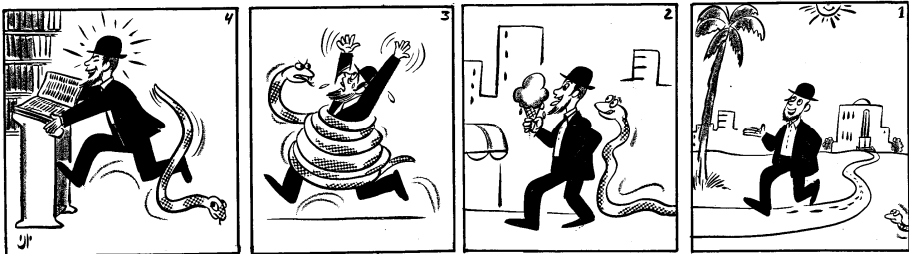
הלוואי והיה קל כל כך
לתקן את חטאי הלשון!

פרק י' – תלמוד תורה

מרפא לשון עץ חיים - הגר"ח
 אמר שהח"ח מיד כשהיה נכנס
 איש לפניו מדבר עמו בדברי תורה
 וכך לא השמיע לו לשון הרע!
 [פנינים משולחן גבוה] וכדברי
 הרמב"ם בסוף הלכות מצורע,
 שאומר התורה אינה אלא תרופה
 למניעה שלא יגיע ללשון הרע!
 [והוא מחלוקת ערוכה בגמ' ערכין טו: וע'
 ח"ח תחילת שער התורה].

מסופר על הח"ח שנשא דרשה באיסור חומר לשון הרע, ואמר בענוותנותו,
 שבודאי זיכה אותם שבאותו זמן שהקשיבו ניצלו מלשון הרע. זהו סוד
 העצה "מרפא לשון עץ חיים" - ללמוד וללמוד וללמוד. ובזה יקיים מצות
 ת"ת משא"כ כשאינו עושה את ייעודו ח"ו נופל בלה"ר. [היתה תחושה בזה
 בשיעור שנמסר בשבת אחה"צ בבית כנסת ברמת גן, ונכנס להשתתף מחלל
 שבת באמצע החילול שבת שלו. היה מי שרצה לומר לו שזה לא מתאים
 וראוי לסלקו, אך אחר מחשבה החליטו שאדרבה יש לעכב אותו עד סוף
 השבת, ובזה ינצל מאיסורים חמורים].

לעשות קנין במצוה, שהדבר יהיה ענין פרטי שלו - לשייך את עצמו בחבורת שומרי לשון, על ידי שיקבע לעצמו שיעור לזה, פעילות זו עצמה, תשנה אותו מאיש רגיל לאיש שזה החלק שלו אם ע"י תרומה כספית, מנוי, חבר ארגון, עי"ז זה נעשה "נושא שלו", וזה יעודד ויחייב אותו - כי אם טורח על זה כיצד ידבר, ועוד ש'רוצה אדם בקו שלו' פירוש בדבר שאדם מרגיש שהוא שלו, יש לו הנאה ושמחה בשמירתו.

הדרגה המיוחדת של עם ישראל - אמרו חז"ל [ב"ב קס"ד:] שלוש עבירות אין אדם ניצול מהם בכל יום, הרהור עבירה, עיון תפילה, ולשון הרע. והקשה המהרש"א, אם אי אפשר להמנע מהם למה נקרא 'עבירה', אמנם כתב שרק אין 'אדם' ניצל אבל מישראל דורשים שיהיו קצת יותר גבוהים מאדם פשוט. [דברי אגדה למרן הגר"ש פרשת קדושים]

הכסיל סבור שעל ידי שיתעדכן בכל דבר ויביע את דעתו יחשב לחכם, אולם חז"ל אמרו מוטב שיקרא שוטה כל ימיו ואל יהי רשע שעה אחת לפני המקום. ועוד זאת שסוף הכבוד לבא דווקא למי שבורח ממונו.

ועוד אמרו כל הלומד תורה בסתר הקב"ה מפרסמו. הלומד תורה מבפנים תורתו מכריזה עליו מבחוץ.

לתועלת הדברים החוברת כוללת ענייני שמייה"ל בלי להתמקד כל כך בדיני המצורע. אך עפ"י בקשת הקואים צורפו בנפרד גם פרקי פירוט ההלכות, ומקומם ברצף הסיפור משולב בין הפרקים אחר פרק ה' ולפני ז' לפי התוכן.

פרק יא'

וטמא טמא יקרא - טומאתו

המצורע לא העז ללכת לבית המצורעים, הוא לא יכול לשאת את הבושה להיות בחברת המסכנים שכל חייו בז להם, כהרגלו לבוז לאנשים. למרות שידע שהוא כאחד מהם, ואינו שונה מהם לטובה. הוא גם הבין שמחלה זו אינה מדבקת, אלא גילוי משמים.

בלית ברירה הוא אלתר לעצמו מחסן עץ למחסה עראי. לילה אחד היה

חורפי במיוחד, היו רוחות גשמים וברקים, מלווה בסערת בוע, הכל מחוץ לעיר נעשה כביצה אחת גדולה, הוא הגיע כל עוד נפשו בו לבית שהיה מחוץ לחומה וביקש כדל ורש שיכניסו אותו, בעל הבית חמל עליו והכניסו, למרות שבזה טימא לו את כל הבית! הושיבו קרוב לאח לחמם את עצמותיו

הקפואות, מסכן בבת אחת נהפך מתפקיד בלתי רשמי של מבקר הארץ והעם, להיות כמו חיה מפוחדת במלכודת, בית המארח הצדיק נטמא כולו שבועיים אחר כך אך להטביל את כל מה שהיה בבית. כולל מיטות מזרנים ספות, שטריימל שבתי וכובע סופר [קטיפתי], אריגים עדינים, לשבור את כלי החרס, ולהטביל את השולחנות הכסאות והמיטות. הכל נטמא, שלא לדבר על כל בני הבית. [היה בסמוך מחסן ענק, לאריגים עדינים ומצעים, ובעל הבית תלה שלטי אזהרה בכל האזור, שלא יעזו להתקרב למחסן, ואם יתפשו באזור עליהם יהיה לשלם את כל הנזקים שתגרם מטומאתם. כדן המטמא שחייב בדיני שמים].

יום אחר נכנס לבית, ובעל הבית הספיק לסלקו מיד לפני זמן שניתן להדליק נר וניצל ממנו שלא יטמא לו את הבית. [בשונה מבית הכנסת ומקום ציבורי שמטמא מיד כי אין צורך ברשות בעל הבית].

בלית ברירה פנה לבית אחר, שם בעל הבית השכיל להעמיד מחיצות עשרה טפחים ונתן לו להיות מעבר להם, הוא חש כבעל חי בכלוב.

בשמש היוקדת של צהרי היום המצורע הלך לעמוד בצל תחת עץ, אך היה עליו להזהיר את כל הסובבים, שלא יכנסו עמו תחת העץ. מי שנכנס לרגע נטמא בעצמו, אך אם שהה שיעור אכילת פרס, שהוא 2, 4 או 9 דקות נטמאו גם בגדיו שעליו. [”א שאסור לשבת בתוך ארבע אמות של מצורע כדן מנודה! פי' הראב”ד לת”כ פי”ב הי”ב].

אם המצורע עבר תחת העץ ולא עמד שם, לא נטמאו העומדים תחתיו. הוא שמע בחור צעיר מסביר את ההבדלים בין מת למצורע לגבי טומאת אהל, והוא התבייש בקרבו ללא גבול. [עיין תפא”י בהקדמתו למסכת טהרות, נגעי אדם, אות יד’ שטומאת אהל במת הוא דין באהל, משא”כ מצורע אינו מטמא באהל אלא בביאה לבית ויש כמה נפק”מ בזה, א. שם ביאה הוא רק בכניסת רובו. ב. כשיש מחיצת י”ט אין זה נקרא ביאה לבית. ג. כמו כן כשהמצורע עובר תחת הגג ולא מתעכב אין לזה שם ביאה

לבית, ע"כ מהתפא"י. ד. נכנס רובו מאחוריו אינו מטמא. ה. ברשות פרטית אם בעל הבית מוחה ומסלקו מיד אינו מטמא.].

פרק יב'

מתנאי המחיה מחוץ למחנה

מחוץ למחנה, בלילה הם שמעו תנים, וחששו מכנופיות שודדים. ליבם נחמץ מגעגועים, לא נתנו להם לנשק את ילדיהם, בכדי שלא יטמאו אותם,

הסבירו להם שעדיף שיהיו באמנה, שילמדו כיצד משתמשים בכלי היקר המכונה פה, בכדי שחילה לא יענשו כהוריהם. הילדים נאספו למשפחות חסד של אמת, שלא חששו משבט בקורתם האנין של הדרים בגלות מחוץ לעיר. המצורע

והמצורעת ביקשו מהם שיחנכו את ילדיהם טוב יותר ממה שהם חינוכו. אוי כמה קשה לבקש טובות מאנשים שלפני רגע ביקשתי את סליחתם על דברים רעים שפרסמתי עליהם. הדבר יותר גרוע מלהקבר חי.

משמרות של מתנדבים, הלכו ושבנו לחוץ לעיר לספק להם אכילה ושתיה, [אולי היה ארגון עזר מצורע] ביניהם מבוגרי מחנה המצורעים. אם בחיי היום יום המצורע נהג לאכול הרבה, לא נראה שהיה לו תאבון בגלות הזו.

אם מחמת חוסר תיאום דלגו על מזונם ארוחה או יממה, פשוט לא היה להם מה להכניס לפה, והיה להם מאוד לא נעים לבקש עבור עצמם.

מצורע מותר בתלמוד תורה, הוא שלח להודיע לשומעי לקחו הרבים ששיעוריו יתקיימו מחוץ למחנה, בעצמו לא ידע כיצד יגיב מול תלמידיו, אולם למעשה הדאגה היתה מיותרת, זמן השיעור הגיע, ותם גם חלף ואף אחד לא בא ללמוד ממנו...

המצורע קינא בחתולי הרחוב שאינם עוברים השפלה כמוהו. הוא התבונן בארזים הגבוהים וחשב, אוי מה זה שווה להתרברב, כמה נעימים האזובים השפלים!

מצורע מותר בעשיית מלאכה, המצורע הגיע כדרכו לעבוד בשדה מחוץ לעיר, אך בעל הבית לא כל כך האמין שתשרה ברכה במעשה ידיו, מה גם שאם הפירות ירטבו הם יקבלו טומאה – והוא פטרו בברכת רפואה שלמה.

בעיר הורגשה באוויר "יראת שמים, ויראת חטא", פירוש יראה מרוממות ה' ויראה מהחטא עצמו כמו שיראים מאש, שהרי ראו גם ראו שהמשתעשע בלשונו כמו כלב, מושלך בביזיון מחברת בני אדם, זה עורר ליראה מחטאי הלשון.

המצורע נהנה מכל מי שסר לבקרו, למרות שהריחוק שהיה על המבקר להיזהר שלא לשבת עם המצורע תחת קורת גג אחת ונזהר שלא לנגוע בו כלל, העיב על הביקור, חיוך לא עלה על שפתיו, בניגוד לעבר שלא הפסיק לעשות צחוק וללעוג.

המצורע הפנים היטב מהי משמעותה של מילה אחת מפי הכהן: "טמא" או "טהור" הוא גם הבין מה עושה נגע קטן, או פשיון או שיערה קטנה, עם טיפת צבע לבן, כמה חשובה כל טיפה.

הוריו הזקנים שמעו עליו חלקי דיווחים, אך חששו להביאם לחזות בעיניהם באמת המרה. הם ביקרו את נכדיהם, ניסו לעודד אותם ואמרו באו נשוב

בתשובה ואבא ואמא יוכלו לשוב למחנה. לשאלתם מתי, לא היה בפייהם

מענה ברור, בודאי לא פחות משבוע. [מצורע מוסגר נשאר מוסגר לפחות שבוע משא"כ במוחלט].

הנכד הגדול אמר, חבל שאבי אינו כהן גדול כי אז הוא לא היה נהיה מצורע! אמר לו הסבא, טעות בידך אפילו כהן גדול שלקה בצרעת, נעשה מצורע, וחייב לצאת מהעיר אע"פ שבדרך כלל אסור לכהן גדול לצאת מירושלים. ועליו לקרוע את בגדיו, ולגדל את שערו פרע אע"פ שדברים אלו אסורין לכהן גדול. [ר"מ פ"י ה"ו ומשמע בר"מ שעדיין יש עליו קדושת כה"ג, ובהוריות יב מסתפק רבא בזה. ועיין בספר עמק ברכה בדין ירושה מחיים במינוי.]

כבודו של המצורע הושפל עד עפר, התורה הקדושה אינה חוששת על כבודו, אלא אדרבה דינו שמבזים אותו. אך המצורע עדיין החזיק מעמד, ועדיין לא נכנע כראוי. והראיה העובדה שהצרעת הלכה והחמירה.

פרק יג'

לקט טעמי דינים הנוהגים טבע הגאווה של המצורע

בגדיו יהיו פרומים. בשמיה"ל אומר הח"ח שבגדיו יהיו פרומים – קרועים.

וראשו יהיה פרוע. אסור לו להסתפר ולהתגלח בכדי לנוולו שלא יתגאה לבו לדבר על זולתו. [במוחלט]

ועל שפם יעטה. המצורע עוטר את גופו וראשו כישמעאלים, ומכסה את עצמו בעיטוף עד פיו. וזה עונשו על שנהג כמו הפסוק "כי אמר לשוננו נגביר שפתינו איתנו מי אדון לנו" - ציווהו ה' שיעטוף את שפתו. [במוחלט]

וטמא טמא יקרא יודיע לרבים שהוא טמא ויפרשו ממנו, במקום מה שהודיע קלון חבריו בפני אנשים. [שמיה"ל]

הכרזה : וטמא טמא יקרא [ויקרא יג' מה'] מדוע כתוב פעמיים? לומר שדינו להכריז, לכן כתוב פעמיים כדרך כרוז, בתרגום אונקלוס מתרגם ולא תסתאבון ולא תסתאבון יקרי. ובתרגום יונתן וכרוזא מכריז ואמר רחוקו רחוקו מן מסאבא. וכן ברש"י חולין עה. צועק ואומר טמא הוא. ומשמע שדין זה הוא רק במצורע.

דין הודעה בעצמו : הרמב"ם [פ"י ו' ח'] לומד שאין זה הכרזה אלא הודעה, וכן בכל הטמאים, ומה שנכתב פעמיים, לומר שהטמא עצמו הוא טמא יקרא הוא יודיע שהוא טמא. נמצא שנחלקו אם זו הודעה או הכרזה, וציור הדברים הוא שהוא מגיע לדרך שיש בה רבים או למקום של כינוס ומכריז והולך : טמא טמא. – זו ודאי חוויה מביישת מאוד לו ולמשפחתו. [יתכן שבמקום כינוס מיוחד לצרכו שהכל יודעים שהוא מצורע ודינו שטמא, ומצפים לביאתו, אין דין הכרזה.]

שורש הלשון הרע מגיע מהתנשאות שחושב שהוא מושלם ומגיעים לו דברים, לכן יש לו בקורת על זולתו. אולם מיד כשמשפיל דעתו אין לו תביעות ואין לו תלונות, כמו כן הענוה משפיע שרמת חייו תרד ולא יחפש מותרות וחיי רווחה. [כמו שהגיע בזמנינו גם לבתים של בני תורה. עפ"י שפתי חיים מידות ועבודת ה' ח"א עמ' קכז' עיי"ש]

שורש החטא של מצורע היא הגאווה! לכן מקבל צרעת, וע"י צרעת עם כל הסובב [טומאה גלות, בדד ישב, בגדיו פרועים שער מגודל, הכרזת טמא טמא, ועל שפם יעטה] ודאי לא יתגאה. וזה מה שמביא שגם בזמנינו העניות נותנת את האפקט של הצרעת. אולי בזה יובנו דברי חז"ל נכוננו ללצים שפטים, כי אינם נכנעים בדרך אחרת. [אך החכמים מתעוררים מספרי החכמה, עיין זוה"ק בפרשת ויקרא עה"פ אשר נשיא יחטא.]

אחר ששב בו מגאוותו והתחיל להירפא, עושים לו זכרון שתמיד ישאר עניו, לכן מביא לכפרתו עץ ארז ואזוב, למען ידע ויזכור מהי רפואתו.

פרק יד'

שבת של

מצורעים

לכבוד שבת

קודש

מכריהם

היקרים ארזו

את בגדיהם, והביאו להם אל מחוץ למחנה, הכינו אותם שלא יתקרבו רק ידברו ממרחק, אך המצורע אמר שגם בשבת עליהם ללכת בבגדים פרומים [קרועים] ולא מכובסים. וכן לעטוף את ראשו כאבל. בליל שבת הם אכלו בדומיה, זמירות שבת היה קשה עליהם לזמר, למרות שכבר עברו זמנים פחות קלים בחיים, ושבת תמיד היתה שבת, אך כאן זה שונה הם הרגישו נזופין למקום כמו קין שבגד בה' ויצא לגלות.

הדאגה לילדיהם שבעוונותיהם ובאשמתם סמוכים על שולחנם של אחרים כשלא ידוע לכמה זמן המדובר הוסיפה דאגה על דאגתם.

במרק שאכלו היו יותר דמעות מאשר מרק. מיד אחר הסעודה נכנסו לצריפם המאולתר, הם התבוננו בעצמם, כיצד אירע זאת שהגיעו תוך מספר ימים למצב כל כך נורא, כיצד נפלו מאיגרא רמא לבירא עמיקתא, שכל מי וכל מה שהם נוגעים בו נטמא, הם פשוט טמאים, ומדבקים בטומאתם את כל מי שבא עמם במגע, הם מקור הטומאה - ועל האנשים להתרחק מהם, ואכן עליהם להזהיר את כל מי שמתקרב לאזור בו הם נמצאים. טומאתם אינה עוברת רק במגע, אלא גם במשא הנקרא במשנה היסט לדוגמא אם המצורע יזיז תינוק בעגלה או נכה בכסא גלגלים, או שינהג ברכב כל מי שזז מכוחו נטמא. הגברת המצורעת הלכה בדרכה ואיזה חפץ חסם את דרכה,

היא הזיזתו עם מקל, וזה לא עזר החפץ נטמא. סיפרו שהיתה פעם ערימה של ארבעים מזרנים ומצורע טיפס ונשכב על המזרן העליון, והטומאה חדרה עד למטה הכל נטמא, והוצרך טבילה, לאחר מכן חסלו את הכל בחצי מחיר.

המסקנה המצערת היתה, שמלכתחילה הם כבר היו בבירא עמיקתא "שוחה עמוקה פי זרות" הרפש והפרש דבק בהם עם כל דיבור ודיבור יותר ויותר, מה שארע בסוף היה רק "ההוצאה לפועל". כשם שהאדם יכול לאכול דגים מקולקלים ומבאישים – בהתחלה אין תוצאות אך הזיהום אינו הולך - הוא נשאר בפנים, עד שיום אחד הכל מתפרץ.

בשלב מסוים קלטו עוד, שמה שעובר עליהם הוא תהליך זהה לחטאו של בעל הלשון המפיץ עבירות לכל צד, ובעל הלשון עוד גרוע מהמצורע, שמחטיא בשמיעה ללא כל מגע או אהל. ואין עצה אלא לברוח ממנו. עם שחר נרדמו המצורעים, והתעוררו לשבת שקטה – שקטה ממפגשים ואסיפות ודיונים בעניינים לא להם.

פרק טו'

"ונראה שנית אל הכהן" - החלטו.

בינתיים במהלך שבוע ההסגר המצורעים החלו להתרגל לחיים שנקטעו באמצען, לימים חד גוונים ולילות מצמררים, בלילה האחרון של השבעת ימים המצורע והמצורעת לא הצליחו לעצום עין!

למחרת בשעה הראויה הכהן יצא אל מחוץ לחומה רואה את המצורע, ו... וראה שהנה פשה הנגע, ואומר שהוא מוחלט!!!! ההלם בעיר היה רב, המצורע הוצרך פריעה ופרימה, שערו המגודל עם בגדיו הקרועים, והבלתי מכובסים ורוחות המדבר, שיוו לו מראה של איש מדברות ותיק. [ראה את

ההלכות בסמוך] המצורע רצה לטעון שכבר שב בתשובה לגמרי, אך בקרבתו של הכהן המכפר הרגיש את עצמו ריק מכל, וקיבל דרך לשוב בתשובה.

לרגל המצב החדש, ניסו לחפש פתרון של קבע לילדים, בכדי שלא יגדלו כמו הוריהם. הוריו הזקנים באו אל הכהן לנסות לבקש משהוא אך נמלאו בחרפה ובושה שזה מה שגידלו ולא היו מסוגלים לפתוח את פיהם. נותרו להם בבית ילדים בשידוכים, אחרים חיפשו משרות תורניות, אך בבת אחת 'כל המדדים' צנחו לאפס.

מדיני מוחלט

אסור היה לו לכבס את בגדיו! וכן אסור לכבס עבורו, כמו אבל. אך מותר לו להתרחץ לסוך ללבוש נעלים לשבת על כסא, ואפילו ללמוד וללמד תורה [שאלות שלא נפטו בגמרא ופסק הרמב"ם לקולא]

ערכין טו: כל המספר לשון הרע נגעים באים עליו. ובמהרש"א שם אומר שאמנם כתוב שם על שבעה דברים הנגעים באים אך **מוחלט הוא על לשון הרע. לכן נגזר עליו לשבת בדרך יותר מכל הטמאים כי הבדיל בין איש לאשתו.** [גמ']

היה לו מאוד לא נעים שלא יכל לשאול בשלום אף אחד, שנאמר ועל שפם יעטה שיהיו שפתיו דבוקות. [רמב"ם פ"י ה"ו]

מצות עשה שיהיה המצורע המוחלט מכוסה ראש כל ימי חלוטו, ועוטה על שפם כאבל. המצורע היה עוטה את טליתו על ראשו [כמו גלימה של מקובלים המכסה את המצח] ואת קצה הטלית מחזיר על פיו, כך שבקושי ראו את פניו. [שם]

מצורע מותר בתפילין [משמעות הרמב"ם, ערה"ש סי' צה' ב'] ומותר בעשיית מלאכה.

מצורעת, לא היתה חייבת בפריעה ופרימה ואינה עוטה על שפם. אבל יושבת מחוץ לעיר ומודיעה לכל שהיא טמאה. [שם ה"ח] [י"א שהיא מותרת בשאילת שלום].

מצורע שנכנס לירושלים לוקה, אבל אם נכנס לשאר הערים המוקפות חומה אע"פ שאינו רשאי לפי שנאמר בדרך ישב, אינו לוקה. [ר"מ ביא"מ פ"ג ה"ח]

פרק טז'

וטהרו הכהן – קביעת הכהן שעברה צרעתו.

המצורע נשבר לגמרי בקרבו, "האדם משול כחרס הנשבר" והרי נאמר "כלי חרס שבירתן מטהרתן" באחד הלילות הוא ביכה כל הלילה את מר גורלו על דרכיו ועל עוונותיו. עם אור השחר נראה היה למצורע שהצרעת נעשתה כהה יותר במראה שנקרא שאת, והחלק שעדיין לא כל כך כהה נעשה פחות מגריס, המצורע הלך עד סמוך לעיר המוקפת חומה ושלח לקרא לכהן אל מחוץ לעיר, מפני שאסור לו להיכנס לעיר.

הכהן שטמאו הגיע לראות מיד בשעה הראויה לראיה, ובודק וראה שהנגע נעשה טהור, הוא אומר טהור אתה. מצוה מיוחדת יש לכתחילה שהכהן שטמאו הוא שיטהרו.

פרק יז'

סדר טהרתו - תגלחת וציפורים

הכהן מורה למצורע ולעוזרו שיכינו את הדרוש : [ראה את כל הסדר בסוף מסכת נגעים וברמב"ם פ"א מהלכות טומאת צרעת].

א. **שתי ציפורים** דרור שאינן מקבלות מרות. הציפורים צריכות להיות שוות במראה בגודל ובמחיר ועליו לקנותן יחד.

ב. **מזרק חדש של חרס.**

ג. במזרק הוא שם **מים חיים** מים ממעיין שאינו מפסיק לנבוע.

ד. **עץ ארז** - בגודל אמה, וברוחב רבע רגל של מיטה.

ה. **אזוב** - עשב קטן הנקרא אזוב.

ו. **שני תולעת** - הוא חוט צמר צבוע בצבע אדום זוהר.

הכהן שוחט את הציפור האחת הבריאה יותר באופן שדמה יפול לתוך הכלי עם המים חיים, וקובר אותה במקום, אחר כך עושה חבילה מהעץ ארז והאזוב על ידי השני תולעת ולוקח עמם את הציפור החיה, וטובל את

ארבעת בדם

השחווה

ובמים החיים,

ומזה על מצחו

של המצורע,

מהדם

ומהמים,

וחוזר על

הטבילה ועל

ההזיה שוב,

שבע הזיות

ושבע טבילות.

כשסיים, הכהן נכנס לעיר עם הציפור החיה, ושולח אותה אל השדה. הציפור המשולחת כשרה לאכילה למי שימצאנה וישחטה, וכשרה גם לטהר מצורע אחר, אך יש לה תפקיד מיוחד, והוא שאם ידבר שנית לשון הרע היא באה אליו להזכיר לו שלא ידבר. ואם התזכורת אינה עוזרת ח"ו - הוא נעשה שוב מצורע! [תרגום יונתן יד' ו'] רואים ממש שה' מנהל כל דבר בעולם ויודע כל דיבור וכל הרהור תשובה. ויש שליחים שמגיעים לכל אחד ואחד כראוי לו. בזמנינו באמריקה התרגלו שכל דבר מוסרט, למעלה משלושים מיליון מצלמות אורבות שם לאזרח! אולם בזמן חז"ל לא נצרכו לזה, הם ראו עין בעין, השגחה פרטית של צרעת על מילה אחת בטעות של לשדון הרע!

אחר שילוח הציפור, הכהן לוקח תער ומגלח את המצורע בעצמו ומוריד את כל השערות הנראות בגופו, כולל גבות עיניו, ואם שייר שתי שערות לא עלתה התגלחת, ועליו לספור מחדש שבעת ימים. [תפקיד השער לייפות ולכבד את האדם כל אחד לפי דרכו עם זקן ופאות או לגוים בדרכם, וכן לפי גיל ומעמד האדם ואילו המצורע שנטהר משולל מכל אלו]. אחר התגלחת המצורע טובל במקוה ונכנס להיות בעיר. [פי"א ה"א]

ימי ספור' שבעת הימים שהמצורע סופר

מהזמן שנכנס לעיר אינו מטמא במשא ובאהל אך מטמא במגע.

מלמחרת תגלחתו סופר שבעת ימים, ביום השביעי הכהן מגלחו שוב בתער מכל זיפי השיער שהתחילו לצמוח, וטובל במקוה.

פרק יח'

סדר הבאת קרבנותיו ביום השמיני

המצורע מכין את קרבנותיו ליום השמיני, וראה מה עובר עליו בשעת ההכנות : כשהמצורע בא לקנות את נסכיו הוא משלם ומקבל חותמת מיוחדת בה כתוב מה עליו לקבל, בחותמת נכתבה מילה אחת מביישת

ביותר : חוטא! ומבאר החפץ חיים כי בעל הלשון הרע אין צריך לחוש על כבודו לכן לא הסתירו את חטאו אלא אדרבה ביזו אותו.

למחרת ביום השמיני בא לבית המקדש וטובל בלשכת המצורעים, [רמב"ם] ועדיין אסור להיכנס לבית המקדש, ומביא את קרבנותיו ומכניס את אזנו ובהונותיו שיתנו עליו מן הדם. [ראה בחומש את סדר הקרבנות, משנה סוף נגעים, וברמב"ם מח"כ פרקים ד' ה']

הכהן מזה מהשמן בבית המקדש שבע פעמים נגד קודש הקדשים. ומפני מה נשתנה משאר החוטאים שנצרך להזאות אלו? מבאר הח"ח שהפגם של הדיבור מגיע עד קודש הקדשים הוא פגם לפני ולפנים, וכמו שכתוב שתו בשמים פיהם ולשונם תהלך בארץ.

ומוסיף שהכהן גדול ביום הכיפורים מתחיל את העבודה שבפנים עם הקטרת הקטורת ומדוע? מפני שאינו יכול לערוך את כפרת יום הכיפורים, בלי שנכנס בקטורת הבאה לכפר על לשון הרע! לומד מכך החפץ חיים שעוון לשון הרע מעכב את התשובה שהבא לשוב בתשובה ישוב ראשית על לשון הרע, ואז תקובל תשובתו! [ראה בהרחבה בספר שמירת הלשון]

הכהן נותן את השמן על ראשו של המצורע כי בעל הלשון הרע מלאה דעתו פגמים וגנות על כמה אנשים לכן שם עליו מהשמן ועל ידי זה יטהר את דעתו לדון את כולם לכף זכות. [הראשית חכמה אומר בשער הענוה פרק ד' שטבע האדם שאת מי שאוהב דן בכל אופן לצד זכות, ואילו את שונאיו תמיד ידון לכף חובה, ואם האדם יאהב את האנשים, דברים רבים יסתדרו לו בחיים].

מאמר סיום

כל הנכתב הוא באופן כללי, ואינו מתייחס למקרה או לתקופה שיש הוראה אחרת.

"לא שוברים את הכלים"

פניה אליך צעיר יקר, אשר דם נעורים תוסס בקרבך, ובפרט כשמדובר על כבוד התורה. עליך להבין גם בויכוח וגם בפוליטיקה, יש גבולות וכללים. ולא רק מפני התחשבות בצד הנגדי, או מתוך רחמנות עליהם, אלא בגלל שצריך לדעת שאחרי כל יום יש גם מחר, ומסוכן לעשות דברים בפזיזות!

לא שוברים משפחות!

לא שוברים קהילות!

לא שוברים מוסדות!

ולא מסתכסכים עם שכנים!

לכולנו כואב המצב הקיים, היחיד שמרקד ושמח הוא השטן המרקד ומתסיס וע"ז אנו מתפללים והסר ממנו אויב, שהוא האויב האמיתי, בין יראי ה'. הנסיון של שנאת חנם, בין קהילה לקהילה, זה לא דבר שהתחדש היום זה נמצא בארץ ישראל כבר כמה מאות שנים מזמן העליות הראשונות ולפניהם. היום במרחק דורות סבורים אנו שלו היינו בזמנם, היינו פותרים את הבעיות של כל הצדדים על הצד היותר טוב, אך על כל דור מוטל לעמוד בנסיגנות של דורו, ויבאו ימים שלא יבנו מה היה הייצר הרע בדורינו. ודי לחכימא.

כל אדם כאדם מיושב, ובוודאי כיהודי יר"ש משני עברי המתרס, מנסה לתרום שהדברים לא יצאו מהקשרם. אם ח"ו בתקופה זו הדברים יתפתחו ויחלחו יותר ויותר, והציבור יתפצל לשני מחנות, אחרי הכל כולם יסבלו מכך!!! במקום תקופה של אווירת בחירות, יהיה כל הזמן אווירה לא נעימה.

על הצעירים יותר ללמוד מהבוגרים – אשר יודעים כיצד לחיות, יהודי צריך יר"ש איפוק וכבוד עצמי, ולא להתנהל כקבוצת נערים בישיבה קטנה ללא

משגיח. לפני שעושים פעולת התלהמות, וחינוך פערים, יש לחשב היטב מהי המגמה והתכלית בפעולה, מה יצא מזה, בהתחלה זה נראה נוצץ, אך יתכן שבשורה האחרונה אתה תפסיד יותר ממנו. לדוגמה אם בפלג אחד יחריפו את המאבק מעבר לנושא הענייני, המתחרים יחריפו כנגד, ורף התחרות רק יעלה ויעלה משני הכיוונים, ללא מטרה להגיע לשום מקום. ואם מדובר בציבור כולם יפסידו לשנים רבות!

צורת חיים נכונה

עומד לו צעיר ועושה לעצמו חשבון למדני, בעצם בבניינים ישנים מחצית יחידות דיור מאשר בצורת הבניה באזורים החדשים, מספיק לי להיות בקשר עם חצי מכמות השכנים! מדוע שלא אוכל להסתדר בחיים עם מחצית מדיירי הבנין והשכונה. לשם מה עלי להימנע מלשרוף את הקשרים עם כל יתר השכנים.

כמו כן בחיי הקהילה, שואל לו צעיר, הקהילה בלע"ה ענקית, בעצם מדוע שלא להסתכסך עם מחצית מהם? אך התשובה פשוטה, שכנים וידידים אינם רק בשביל לבקש דברים! מבלי לחשב מה אני יכול להרוויח משכני שאין לאחרים. הקשר הנעים עם שכנים זה בגלל שהם שכנים – וחיים כבני אדם, דבר זה נותן אפשרות גם להסתייע אחד בשני, אבל זה נספח ולא הסיבה העיקרית שבשלה יש לחיות בשלום. לכן גם אילו היו לי שמונה משרתים ולא היה חסר לי כלום, והיו מתגוררים מאתיים דיירים בבניין, היתה אותה חובה לחיות עם כולם בשלום, כי הקשר הנעים בין השכנים, נקרא 'שלום'. ואילו סכסוך בין שני שכנים ח"ו נקרא 'מחלוקת'. והשיל"ת אוהב שלום ולא מריבה. אם יש שכנים שאינם מדברים ביניהם, זה לא בנין יותר קטן, אלא זו מחלוקת גדולה!

יצא לי להתארח בבניין באזור לא דתי שניהול כל ענייני הבניין הוא על ידי עורך דין, מתשלום לוועד בית ועד החלפת נורה, הקירות בבניין שידרו קרירות וניכור.

לצערנו כבר ראינו בעבר מחלוקות בארץ, ושרדו אותם לרוב בצורה מכובדת ויפה, יש משפחות רבות, אחים גיסים, ובני דודים ואף בני משפחה רחוקים, שידעו לכבד איש את רעהו למרות שלא הבינו אותו כלל וכלל, לא רק שנמנעו מלדבר, אלא ידעו לכבד זה את זה, ידעו לומר לשני, איזה דבר מאכל אינו מתאים לפי הנהגותיך, וכן להפך – מי שהרוויח מכך היו הם עצמם! והיו גם משפחות שהתנהלו כמו חתול ועכבר [סליחה על הדמיון] ומי שסבל את הצלקות זה הם עצמם. וכן ביחס בין שכנים בבנין וברחוב.

”כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם” פירוש החברה היא כמו בבואה המשתקפת במים. כשם שאתה מתנהג ומתייחס לחברך, תקבל יחס תואם, אין זה עונש, זו צורת חיים!

האמרה הידועה לגבי בני זוג ”אם תכבדי אותו כמלך – הוא יכבדך כמלכה” יתכן שחתן מקבל בת זוג מעולה בכל דבר, אך אם אינו יודע להתנהג כראוי להוקיר ולכבד, אלא הוא חשדן, מזלזל, מבזה, תובע ולא מעניק, אויב ולא אוהב, - הוא יקבל בחזרה את אותו היחס ובהגדלה! במקום תמונת פספורט, יקבל תמונת פרסומת חוצות. ואם גם זכה משמים לבת זוג מוכשרת וחרוצה, אז את המנה אפיים הוא יקבל שבעתיים! הדבר מכונה ”יחס הדדלי”. אותו בית בדיוק יכול להיות גן עדן, ויכול להיות מדור שביעי בגיהנום! מקובל לבאר את הגמרא שמספרת שבארץ ישראל נהגו כשחתן היה נושא אשה אמרו לו שיש לפניו שתי אפשרויות, מצא או מוצא – לא אמרו זאת לפני שבחר כלה, אלא אחר החתונה, משום שעם כל בן זוג, ניתן להגיע לחיים של שמחה כל הזמן, וניתן להגיע למוצא אני מר ממות את האשה אשר היא מצודים וחרמים. [רכב חדיש הוא דבר נפלא, אך מי שאינו יודע לנהוג בו כראוי, הרכב הזה עצמו יהיה קברו. מתנה של סט כלי קריסטל זו מתנה נפלאה, אך אם לא יודעים להשתמש בה כראוי הם עלולים להישבר להזיק ואף לפצוע.]

כל זה הובא כמשל לייחס האדם עם משפחתו המורחבת יותר, שכניו, וידידיו, קיבלת מתנת שמים משפחה וידידים, אל תנפץ את המתנה בשביל לא כלום!

חשיבה שונה אינה עילה למריבה

השי"ת ברא את כל הבני אדם שונים זה מזה, חז"ל אמרו כשם שאין פרצופיהן שווים כך אין דעותיהן שוות, כמו שאף אחד אינו תובע משכנו שיעשה ניתוחי פלסטיק בפניו להראות 'כפיל' שלו, כן גם בענייני דעות ה' לא ברא את המוח בפס יצור אחיד שכולם יחשבו אותו דבר על כל נושא! כשבאו לתת עצות לחזון איש השיב בשנינות, בשביל לחשוב כמותך אני צריך להתעלם משכלי ולהניחו בצד, ולחשוב עם השכל שלך, ואח"כ אשיב לך את שכלך, ואשאר בלי שכל. - אמרה גאונית בפשטותה!

כשהתורה צוותה ואהבת לרעך כמוך, האם הכוונה שבכדי לאהוב זה את זה, כולם חייבים לחשוב בערך אותו דבר? האם זה אומר שאני אכבד ואחיה רק עם מי שחושב כמוני ושומע לרב שלי, ואם הוא שומע לרבו, צריך למחוק אותו מרשימת האוכלסין במשרד הפנים, ולמצוא דרך לקבור אותו באדמה כמו קורח, או לכלוא אותו בכלוב של חיות מסוכנות. עצור באמת וחשוב, אולי הוא כלפי עצמו אינו כזה רשע? אולי כשאני בא לדון עליו כלפי עצמו, אני צריך לבחון אותו במשקפיים שלו, לפי תפיסת העולם ממבטו הוא ולא לפי מה שאני מבין שעליו להיות.

וכי התנד"א "בני איני מבקש מכם אלא שתהיו אוהבים זה את זה, ומכבדין זה את זה" נאמר ביחס לחברי???

האם חשבת על האפשרות שבר קמצא וההוא גברא היו מפלגים שונים והיתה פוליטיקה 'ושישו ושמחו' ופשקווילים, וחתומות ושמונה גרסאות על כל מקרה, וניתן להבין שבר קמצא לא היה אחד מלו' צדיקים, לפי מה שרואים שעשה בסוף דרכו. לבסוף בר קמצא הוזמן לסעודתו של יריבו, וסבר שאכן עדיין יש הגיון

בארץ, לרגל שמחתו הוא מושיט לו יד להשלים עמו, בר קמצא התלבש חגיגי, הכין מתנה יפה אולי גם צירף ברכות מכל הלב, צחצח את נעליו, חבש מגבעת עם נוצה, ובא לאירוע... הוא אמר לעצמו כל מה שהיה היה, פערים יתכן שיש, אך התורה הקדושה צוותה 'ואהבת לרעך' על כל יהודי. הוא הושיט לי יד – קיבלתי את היד המושטת! ואז הגיע "ההוא גברא" – אותו בעל הבית, עם כל השחיתות והחייטיות שלו, אשר נדמה היה לו שהיא עזות דקדושה, וזעק, ואהבת לרעך? בעיני אתה בכלל לא יהודי, אותך מצוה רבה להעיף, ולזכות לבזותך ברבים זה גם מצות קידוש ד'. בר קמצא התחנן על נפשו, אל תביישני להוציאני באמצע המשתה, תן לי לשלם על כל מה שאוכל ואשתה, מבחינתך חשוב כאילו שאינני כאן. ובעל הבית סירב, לא ולא אתה הורס לי את הסעודה. בלית ברירה טען לפניו, אני מבין שאני מפריע לך מאוד בסעודה, תן לי בבקשה רשות לחלוק עמך בחצי משתה, תהנה אתה, ותן לי גם ליהנות בזה שלא אתבייש. ובר קמצא מסביר, לא ולא בעיני סעודה שאתה יושב בה לא שווה לי אף פרוטה שחוקה. בלית ברירה הציע לו בר קמצא, הצעה לה לא ניתן לסרב, אני אשלם לך את כל הסעודה, משמעות הדברים היא שמחר בלילה אתה עורך מחדש את הסעודה עם כל המוזמנים ובלעדי כאילו שלא היתה בכלל סעודה היום, עשה לי טובה ותן לי לשלם הכל על חשבוני! – בשלב זה אי אפשר להבין מדוע לא הסכים להצעה כזו. יכול להבין את זה רק מי שקשור לקבוצה בעלת שחיתות מיוחדת, ששונאים את עמיתיהם בכל ליבם ונפשם! ענה בעל הבית, אני רוצה לראות את הדם שלך נשפך, לא אגונן עליך, ולא אתן לך מחסה מפני הבושה. [שנאת חנם] וכאן הגיע בעל הבית לפסגת חלומותיו, לקחו בידו והוציאו. כנראה הוא זרק אותו כמו בעל חי, חזר לשולחן הנשיאות והודיע לכל ידידיו, כזה שפל אדם, ראיתם איזה עקשן, כך תעשו לו גם אתם בכל מקום. אך עלינו להתבונן בדברי אותו רשע בר קמצא, הוא לא כל כך כעס על שונאו, הוא הכיר אותו היטב, טענתו היתה על החכמים שישבו מהצד ולא מיחו, שמע מינה ניחא להו. יתכן שהם פחדו מאותו גביר בעל הבית, אולם סופו של דבר היה שנראה שמסכימים לזה. וההמשך ידוע. כך זה נראה כשיש שנאת חנם. - על כל אחד ואחד לבדוק את עצמו **שגם** אם יש לו ויכוח עם משהוא – שיהיה ענייני בלבד ולא אישי, שלא לשנוא אף שומר תורה ומצוות.

חובת האדם להתייחס לביתו ומשפחתו בכובד ראש לשמור מכל משמר

שתהיה ללא כל זעזוע וסיכון ח"ו.

כסיל מי שסבור שבעבר כולם חשבו אותו דבר, להפך, הפערים היו הרבה יותר משמעותיים, אנשים בבניין אחד חיו בתפיסות עולם שונות לחלוטין, ועם כל זה כיבדו שכן את שכינו, וכולם רק נהנו מהאחדות.

לפני כשישים שנה היו מתחתנים לפי מה שה' זימן, וכיבדו זה את דעותיו של זה, בלי שהתאימו כל כך זה לזה. וחיו בבית עם אחווה שלא רואים בזמנינו, וכן בין כל קרובי המשפחה הקרובים והרחוקים, היה קשר מיוחד.

לפני כארבעים שנה, הקפידו יותר על תיאום במשפחות, אך היו שידוכים רבים של בתים חסידים לצד ליטאיים, וכלל לא העלו על דעתם שזה אמור להוות בעיה. גם בישיבות למדו כולם יחד, וזה רק תרם לכל הצדדים.

בשנים שאחר כך, כבר לא ערבו בין חוגים, אך לא חשבו למדר לפי סגנון בתוך החוג כדוגמת פוניבז' חברון ועוד.

בשלב מאוחר יותר הציבור גדל ונעשה אנין יותר ואף דבר זה התפצל, יותר ויותר מתאימים שידוכים לסגנון וכתוצאה מכך התחילו כ"כ להיתקע בשידוכים. אולם בזמנינו הצמצום וקטנות הדעת הגיע לכאלו מימדים שבשביל לעשות שידוך צריך התאמה מלאה לגמרי, אם יש איזה נושא שדעתם אינה משתווה בו לגמרי, כגון באיזו ארץ השמים בהירים יותר, או כמה פעמים לעשר מי סודה - זה כבר נחשב לחוסר התאמה, ואין מה לדבר על שידוך!

ואחרי כל זה הבתים לצערנו שבריריים יותר מאי פעם! מפני שרף האיפוק, הסובלנות כלפי האחר, וההתמודדות עם שוני, עומד על שבעים מתחת המינוס - יחס קריר כמו סיביר. כי כל הבסיס בבנין המשפחה חסר - להבין שאין בכלל מגמה להיות שווה בכל, כי לעולם זה לא יהיה, בית עומד על ויתור לשני ועל הערכת דעתו והבנתו, ומי שאינו מסוגל לכך, כנראה שאינו

כשיר לחיי משפחה וחברה, וחבל לזהות זאת רק למפרע ח"ו. גם בביאת המשיח לא כתוב שכולם יהיו מאותו מין, אלא ודר זאב עם כבש ונמר עם גדי.

כך זה בבית פנימה, וכך גם במשפחה המורחבת יותר מול גיסיים, הצעיר בן זמנינו אינו יכול לכבד קרוב משפחה שאינו חי נכון לפי דעתו. אינו יודע להתעלם, לחייך ולבלום פיו. אינו מבין שצריך להתייחס למשפחה ולחברה ברצינות וכובד ראש, חיים לחוד, ומשחקים לחוד, לא כל הסובבים מסביבו שחקנים במגרש, שיעברו זעזועים מכל רוח נושבת.

בדור הקודם ידעו לחיות יפה ונעים אפילו עם קרובי משפחה ושכנים מחוגי ה'מזרחים' כי ידעו לחיות בחכמה. לעומת זאת הצעיר בן זמנינו סבור שעליו להעכיר קשרים בין אחים וגיסיים, אחיות גיסות ושכנים. ולהרעיד את כל העולם. עד שהעסקנים ישלימו ביניהם בין לילה, הטיפש הזה יספיק ח"ו להוריד לתהום בתים ומשפחות, ממש מלחמת מצוה "יצא חתן מחדרו וכלה מחופתה". וכבר חזו זאת חז"ל במשנה ואמרו "בן קם באביו וכלה בחמותה" [גמ' סוף סוטה].

חייבים להבין שהמשפחה זה הוא והוא זה המשפחה, ומי שמערער חלילה את משפחתו הנזק כולו שלו ושל ילדיו לדיראון עולם. אמנם אצלנו אין נישואין קטולים, אך צריך לדעת שהמערער את ביתו, הוא מערער את עצמו, הרבה אנשים שלא התייחסו לדברים ברצינות הראויה, מצאו את עצמם ואת כל משפחתם שברי כלי חרס לכל חיהים! [ומלחמה בחוץ חסרה קפיצת הדרך קטנה להכניסה גם לתוך ביתו].

נחוץ לדעת שיש בראשונים התבטאויות מבהילות בין זה לזה, דברים שהם אמרו, אך לנו ח"ו אסור לומר כמוהם על אותם קדושי קדם. גם בדורינו זכינו לגדולי עולם, ואפילו אם הם אומרים דברים ביחס לת"ח אחרים, אין

זה אומר כלל שמותר גם לנו לעשות כמותם, לזלזל משהו באותם ת"ח חלילה, או במי מתלמידיהם ח"ו.

תורת ה' תמימה משיבת נפש.

בזמן סערות ציבוריות ה"י צריך להבין שלא הרי אדם הנמצא במקום הסערה - כאדם הנמצא במרחק יבשות, ומתעדכן מרחוק!

ולא הרי עיסוקו של אדם שהפרשייה היא כל ישותו - כהרי בעל עסקים שמרבית זמנו ועיסוקו בעסקיו, ובין שיעור לשיעור משיב על מה שנשאל!

ולא הרי איש מריר נפש, המכלה את מרירותו על הענין היומי התורן - כהרי איש מדושן עונג החי את חייו האישיים חיי חדוה ושמחה.

כלפי מה הדברים אמורים? - גדולי ישראל נמצאים במקום רחוק, עמלים בעסק התורה, ושרויים בשמחה.

המקום - עם זאת שהם נושאים את העם על כפיים, ומתייחסים לענייני כלל ישראל בכל כובד הראש, יש להם עניינים אחרים לגמרי שממלאים את כל זמנם. בבחינת סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה.

העסק - הם זוכים למה שנאמר בפסוק "הוד והדר לפניו, עוז וחדוה במקומו". חידושי תורתם ועבודתם של גדולי ישראל בכל הדורות, עד דורותינו אנו, התחדשו בזמני שקט כבזמן סערה, כששומעים אלו תקופות עברו עליהם בחייהם, לא נראה שמדובר על אותו צדיק שסבל מרדיפות סביבו.

השמחה - מי שזוכה להיכנס לגדולי ישראל בכל הזמנים, מושפע מהרוגע, ומהשמחה האופפת את כל ישותם. דבר זה יש להודיע במיוחד לנשים, ששומעות את הדברים דרך מכתבים, ואינם רואות את כל החזיון הזה בעיניהם יום ויום ושעה שעה.

כשיהודי מתבונן בזאת, בין יבין שגם אם חלילה נוצרו אלו פערים אדירים בהבנה ובהנהגת הדור בין הצדיקים, אין זה סותר כלל לאהבה ולהערצה ביניהם. [אינם ח"ו כפוליטיקאים שכל מציאותם היא העסקנות ותו לא, אלא יש בעולמם דברים רבים משותפים, והם הקשר האמיתי ביניהם, וכל חילוקי הדעות מתגמדים, ביחס לעיקר].

אם תשכיל להבין זאת, תחסוך מעצמך כעס מתח ודאגה המביאים חלילה לכאב לב וחוסר בריאות, תוכל להתייחס לעניינים טוב יותר וחכם יותר, לדבר ענייני ולא מתפרץ ומתלהם, תוכל לשבת ללמוד בשלווה, לשמור שבת כראוי – ולפרוש בה מענייני חולין, לא תמצא לך כל כך הרבה אויבים, לא תעבור על לשון הרע, שנאת חינום, ואיסור לא תשנא את אחיך בלבבך. הנושאים הציבוריים לא יבלעו את משפחתך ואותך גם יחד.

אנשים עושים דברים בחוסר הגינות והגינות ואף איסורים, וההסבר לכך הינו שמרוב חרדה ודאגה איבדו את השיקול ההגיוני – עד שכל דבר שקשור למאבק הופך בעיניהם למצוה, וטעות בידם כאמור. אם יזכו יגיע זמן, שישבו עם עצמם לשחזר את מעשיהם ולהתבונן, שמא עליהם לבקש סליחה ממי שצריך. או אולי לשלם על מה שגזלו או הזיקו.

אם גם ימצאו זמן ללמוד מוסר פתאום יתגלה לעיניהם עולם אחר לגמרי, אולי לפתע תמצא על כל מיני "מצוות חשובות" שעסקו בהם שאינם אלא "עבירות חמורות". רבי שלמה ברעוודא זצ"ל שדיבר בזעזוע בשיחה בעש"ת על אנשים שריססו עם ספריי שחור על גדר חדשה, ואמר "הם לעולם לא ישובו בתשובה, כי חוזרים בתשובה על עבירות, על מצוות לא חוזרים בתשובה".

הגיון

לפעמים לפני יראת שמים צריך פקחות, אנשים נסחפים ומאמינים לשמועות שווא, מרוב רצונם לשמוע חדשות כל עת. השאלה עליהם אינה

היכן היר"ש, אלא היכן ההיגיון הבריא. יושבים לבלרים ומשרטטים עולם לפי מה שהיו רוצים שהיה או שיהיה, והציבור בולע הכל בלי ללעוס. העיתונאים עצמם מזלזלים בציבור הפתי שמאמין לסילופיהם. [עפ"י סנהדרין כט]. ע"כ לפני העבודה על שמייה"ל לפעמים צריך להיות חכם, ובזה יחסוך מעצמו ניסיונות רבים.

הסטייפּלר זצ"ל הגדיר זאת במילים בודדות אפילו על סיפורי צדיקים קריינא דאיגרתא ח"ב איגרת י"ג וידוע תדע שרוב המעשיות הנדפסות הם בדויות. ואפילו מיעוט המעשיות שיש בהם קורטוב של אמת, מכל מקום הסגנון וההסברה של המעשה, כל אחד בודה מה שעולה על דמיונו, ועל ידי זה מתבלבל ומתהפך הענין והכוונה האמיתית.

דעת

חז"ל אמרו דדא ביה כולה ביה דלא דא ביה מה ביה. פירוש מי שיש דעת בו יש לו הכל, ומי שאין לו דעת מה יש לו!

האמרה אומרת אין מי שיכול להזיק לאדם יותר מהוא עצמו - ואין מי שיכול לעזור לאדם יותר מהוא עצמו.

כותב השורות שאל פעם אחד מהח"כ הוותיקים של הציבור הליטאי, תאמר לי, אנשים נכנסים לפוליטיקה ומאבדים את ראשם, וכיצד היית כל כך הרבה שנים בכל כך הרבה סערות ציבוריות ויצאת נורמאלי? וענה מי שנכנס עם שכל יוצא עם שכל!

יש בציבור אנשים ללא שכל, אלא שבדרך כלל, אין הזדמנות לבחון זאת, אך ישנם הזדמנויות מיוחדות שרואים ברור מהי רמת המשכל של כל אחד. לא צריך לשאול 'למי אין שכל' רואים כיצד הוא מתמודד בתקופה סוערת.

כמה מתאים לזמנים אלו הפסוק "גם אויל מחריש חכם יחשב". והמשכיל בעת ההיא ידום. יפה שתיקה לחכמים. כל ימי גדלתי בין החכמים ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה.

פעמים שרוב העסק והחתרנות הרבה במעשיו של כל אחד, אינה מגיעה מהרצון להעמיד את הדעת תורה אלא ממידות רעות שמצאו פורקן, או משעמום.

חז"ל אמרו אין העולם קיים אלא על מי שבולם פיו בשעת מריבה, ונראה שהלשון בולם, הוא שעומד לו על הלשון והוא רוצה לומר אך בולם, וההדגשה היא בשעת מריבה - בשעת נסיון.

הגר"א זצ"ל באגרתו מציע לקנות כל דבר על ידי שליח אעפ"י שעולה יותר, בכדי לא לפגוש אנשים שמא ישוחח עמם, ואע"פ שזה עולה יותר, אין מעצור ביד ה'...

הח"ח אומר שיש דלתות לבית כשצריך פותחים וכשחוששים מדבר לא טוב נועלים, אך כשיש גנב בעיר שומרים רק נעול על סוגר ובריה, כן כשיש לאדם כעס על דבר, שיסגור דלתי פיו ולא יפתחם כלל.

בענייני מחלוקת גשר צר

שני אנשים צועדים על גבי חבל המתוח על תהום פעורה... צועדים רעוע פסיעה ימינה ופסיעה שמאלה, ומלמטה צופים רבים בנשימה עצורה. ימין שמאל ימין, אמצע, שוב שמאל, ימין, ופתאום מתחילים לריב ביניהם! זה הסוף! הצופים נחרדים מסירים את עיניהם, אינם מסוגלים להסתכל כיצד בעוד רגע שניהם יפלו יחד באמצע המריבה. והנמשל, יהודי מתפלל שחרית 'איך שהוא' נט"י, ברכות, ברהמ"ז, וכל סדר יומו בדיעבד, בקושי רב מחזיק מעמד, אבל הוא עדיין קיים. אבל כאשר מתחיל גם להתקוטט עם חברו זה סופו.

מריבה יזומה

גיטין נב. הנהו בי תרי דאגרי בהו שטן דכל בי שמשי הוו קא מינצו בהדי הדדי, איקלע רבי מאיר להתם עכבינהו תלתא בי שמשי עד דעבד להו שלמא שמעיה דקאמר ווי דאפקיה רבי מאיר לההוא גברא מביתיה. תרגום, הגמרא מספרת שהיו שני אנשים, שהשטן התגרה בהם, שכל ערב שבת אחר הצהריים, היו רבים יחד, הזדמן רבי מאיר לשם, ועיכב בעדם מלהתקוטט שלושה ערבי שבת, עד שעשה שלום ביניהם. והוא שמע שהייצר הרע [השטן]

אמר ווי שרבי מאיר הוציא אותי מביתי. כי כשהתקוטטו שרה שם השטן. מה באה הגמרא לומר בסיפור זה שהמחלוקת אינה נובעת ממקרים וויכוחים אלא המחלוקת נובעת מיצה"ר של מחלוקת שנמצא בביתו. אלא שהוא מתלבש ומתחפש בכל מיני אופנים וצורות, מה עשה רבי מאיר? עיכב אותו, הרס לייצר את ההצגה, הראה להם בעיני השכל, האם ע"ז כדאי לכם לריב? האם ע"ז כדאי לכם לריב? ומספרת הגמרא שזו לא היתה מריבה קטנה, אלא השטן בהתגלמותו, שמצא את משכנו בבית דרך דברים אלו!

מעשה ידוע שמספרים על אורח שהתנחל בבית בלי תכנית לפרוש, ורצו לסלקו, אך רמזים הוא לא הבין, וגם לא דיבורים. החליטו בעל ובעלת הבית כאחד שלמחרת בארוחת הצהריים יביימו ויכוח ביניהם האם המרק מלוח דיו או לא, ויתנו לו את התפקיד להיות הבורר, וכמובן מי שיצא נפסד יזרוק אותו מהבית לצמיתות. ואכן התכנית התחילה בדיוק כמתוכנן. אולם כאשר הגיע תורו של האורח לדבר, פתח את פיו תוך כדי שהוא שקוע במרק המהביל ואמר "תראו לי כלל לא איכפת לי אם אתה צודק או את צודקת, דבר אחד אני מבין, - אני נשאר כאן בין עם מלח ובין בלי מלח". והנמשל ברור.

ואכן עצה זו ידועה במפעלים גדולים בעולם, הן בצבא הן בפוליטיקה והן במסחר, לקעקע את היריב ע"י מריבות וחיכוכים. המלך זקן וכסיל גם יודע זאת. וכפי שהיה אומר רבי שלום שבדרון זצ"ל, מלך זקן ניחא אך כסיל מדוע, הרי הוא חכם גדול? והשיב וכסיל זהו הפתי שנופל במכירתו!

משיחה שנאמרה ע"י הגר"י קסלר שליט"א בכולל ערב זמן חורף תשע"ג

רבי שמחה קסלר זצ"ל היה ר"מ בישיבה קטנה פוניבז' וסיפר שהיה בחור אחד בישיבה, שהיה בעל כשרון גדול, והיה נראה שעומד לצאת ממנו משהוא, אבל הוא לא היה מתפקד בשיעור, הוא היה כזה בעל כשרון שכשהיה לומד היה שואל טוב, אך בדרך כלל הוא לא היה משתתף בלימוד.

פעם אחת הוא קרא לו ודרש ממנו הסבר, תראה, לפעמים אתה שואל טוב, ולפעמים לא משתתף, תסביר מה זה התופעה הזו? ענה לו הבחור, אני מאד עייף. שאל אותו מדוע הנך עייף כל כך. השיב הבחור, כי אני הולך לישון מאוחר. ושאל הרב ומדוע הנך הולך לישון מאוחר, בחור צעיר מה מפריע לו לישון? וענה הבחור אני מדבר! אני מדבר בלילות עם חברים, עד מאוחר מאוד בלילה, וכך כל לילה.

אבי זצ"ל היה לו מזה מאוד עגמת נפש, מה בחור ביש"ק יכול כל לילה לשבת בשעות מאוחרות מאוד ולדבר, והוא אומר לו את זה בלי להתכחש "אני מדבר" על מה יש לו לדבר והדבר לא נתן לו מנוח [הרב שמחה קסלר שהיה מזרחי סוחרים בחנויות ללמוד משניות בזמני ההמתנה, וכאן ניצב לפניו תלמיד עם פוטנציאל עצום, והוא משחית את ימיו]. עד שהוא מצא את דברי האבן שלמה פרק ז', ובזה הוא הבין כמה המשכה של רוח טומאה יש לדבר עוד ועוד עד שלא ניתן להפסיק.

הגאון אומר משלוש סיבות האדם מבטל מן התורה: השני, מפני שנמשך אחר דברים בטלים וקשה לו מאוד לפרוש מהם, ענין גודל התאוה לדבר דברים בטלים וליצנות אף שאין בהם הנאת הגוף. מפני שבכל דבר שאדם עושה נותנים לו רוח ממרום. וזה הרוח אין לו מנוחה עד שיעשה עוד דברים כאלה. ובזה יש לו נחת רוח הן במצוה והן בעבירה. וזהו שכתוב מצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה. ולפי ערך גודל המצוה או העבירה כן יגדל כח ההמשכה של הרוח. וע"כ בלמוד התורה שהוא גדול מכל המצות יגדל כח ההמשכה של הרוח הקדושה. ולהיפך בדברים בטלים וליצנות שהוא היפך התורה והוא

גדול מכל העבירות. וע"כ גדלה מאד כח ההמשכה של רוח הטומאה. וההנאה גדולה מכל העבירות (משלי א' כ"ג)

ומביא הגר"א עצה להנצל מזה : ולענין השני שאין בו הנאת הגוף ממש רק מפני כח ההמשכה של רוח הטומאה צריך להתבונן כי אם יתדבק בתורה וישיג על ידה רוח הקודש בוודאי יהיה ההנאה יותר גדולה מרוח הטומאה מפני שהיא הנאה אמיתית.

ושם באבן שלמה פ"ז בתחילת הפרק אומר הגר"א באבן שלמה פרק ז' א' ע"י שמירת הפה משתמר הנפש מכל חטא. אבל המרחיב שפתי [פי' שמדבר מדי הרבה. אין המדובר על דברים אסורים] אעפ"י שיש לו נפש טובה ועושה מצוות הרבה וכמה גדרים. יהיה לו מחיתה לכל ע"י פיו, וכל תשוקתו לדבר מצוה מתבטל ע"י זאת. [בינו נא זאת : מחיתה לכל, ומאבד את כל התשוקה למצוות.]

יש בני אדם, שמדברים על אותו נושא, בלי גוזמא מאה פעמים, שמעת? שמעת? מה אתה אומר? מה אתה אומר? הוא הלך לשם, והוא דיבר איתו, ולא נמאס לו לדבר על זה, אם ישב עליו מאזן לראות מה עשה כל היום, הוא יקבע שהוא משוגע! הולך מזה לזה, וחוזר מאחד על השני כמו טייפ ואחרי הכולל בבית ואחרי זה מטלפן מכל מכשיר, נאך אמאל, און נאך אמאל, ואחרי זה טוחן את זה ומנייעס את זה. מהיום להיום אין שום תוספת מה יש לך מזה. אלא התשובה שזה לא הוא! זה רוח ממרום שאין לו מנוחה עד שיעשה עוד פעם ועוד פעם מה שעשה בין במצוה בין בעבירה! זה ענין רוחני זה ממש ברור, אחרת אתה לא מבין מה הבן אדם הזה עושה. וזה לא משנה אם זה בחור ב"ק או ב"ג, ברגע שמתחילים לדבר אז נהיה המשכה, עוד לדבר ועוד לדבר, ולא נגמר לדבר, ולפי ערך גודל המצוה או העבירה, כן יגדל כח ההמשכה של הרוח. וההנאה גדולה מכל ההנאות, עוד פעם פלוני אלמוני, והוא והוא, ולא נגמר לו הכח לדבר, ותשמע עוד פעם, וזה ששומע ממנו ממשוך, וכך כל העולם נהיה כמדורה. פלא גדול, אדם אינו עושה כלום והוא נהנה יותר מכל. ואחר כך נוסף עוד לוקש אחד, ושוב עוד פעם כולם אחריו, וזה ששומע מהם ממשוך הלאה. ומה הפתרון? אומר הגר"א שאין לו עצה, הוא לא יצא מזה, יש לו רק עצה אחת, צריך להתחיל ללמוד, וזה אותו ענין של זה לעומת זה, שמשכיר שם גם על יתר סוגי הייצר. וההנאה של הלימוד היא ההנאה האמיתית. וכך ימשך לתורה. אחרת הוא לא יצא מזה לעולם. הוא ישרוף את נשמתו ואת נשמת כל הסובבים איתו כל ימי חייו. אם הוא רוצה לגמור עם זה הוא חייב להתחיל ללמוד.

הגמרא במסכת יומא אומרת השח דברים בטלים עובר בעשה שנאמר ודברת בם ולא בדברים בטלים. הגר"ב בספר ברכת שמואל קידושין סימן יז' מחדש בזה שיש יש שתי איסורין בדיבור דברים בטלים, איסור אחד האיסור הרגיל על ביטול תורה, ואיסור נפרד על דיבור דברים בטלים. שנאמר ודברת בם ולא בדברים בטלים, הפשט הוא שהוא עושה פעולה של היפך התורה, וזו פעולה שהאדם עשה לעצמו, וכן אומר בקצרה הח"ח במנין הלאוין.

החפץ חיים חידש על המדבר דברים בטלים שעובר על חילול השם ח"ו כי עושה עבירה ללא הנאה, כמו שאמרו חז"ל שהנחש יטען ומה יתרון לבעל הלשון, וממילא זו מרידה בה' [ח"ח בלאוין]

וצ"ב שהרי הגר"א אומר שזו ההנאה הכי גדולה, אלא הביאור שמעיקרו אין בזה כל הנאה, רק שהאדם עשה את ההנאה לעצמו ע"י שדבר דברים בטלים. ולכן עובר על חילול השם.

אלא לב יודע מרת נפשו שאף אחד אינו מדבר בלי הנאה כשיש לשה"ר טוב זה גישמאק. לספר ככה לשה"ר זה ממש גישמאק. אבל זה חילול השם כי אין בזה הנאה, ועובר על עשה ודברת בם, שמגרה בעצמו את הייצר של בטלה.

"מה-יתרון לאדם בכל-עמלו" וגו' (קהלת א, ג). זכור הראשונים אשר היו לפנינו, שכל אהבתם וחמדתם ושמחתם כבר אבדה (שם) ומקבלים על זה דינים מרובים. ומה הנאה לאדם שסופו לפרש לעפר רמה ותולעה, וכל הנאות יתהפכו לו בקבר למרה והמוות כרוך באדם. ומה העולם הזה, כי כל ימיו כעס ומכאובים, גם בלילה איננו מניח לו לישון, והמוות אינו מקווה, והכל יביא במשפט, על כל דבור ולא נאבד, אפילו דבור קל. ולכן אני מזהירך, שתרגיל בכל היותר לישב יחידי, כי חטא הלשון על כולו. כמאמר חכמינו ז"ל (תוספתא פאה פ"א), "אלו דברים שאדם אוכל כו' ולשון הרע כנגד כולם". ומה לי להאריך בזה העון החמור מכל-העברות. "כל-עמל האדם לפיהו" (קהלת ו, ז), אמרו חכמינו ז"ל, שכל-מצותיו ותורותיו של אדם אינו מספיק למה-שמוציא מפיו. "מה אומנותו של אדם בעולם-הזה, ישים עצמו כאילם" כו' (חולין פט). וידביק שפתותיו כשתי רחיים כו'. וכל כף הקלע הכל בהבל פיו של דברים בטלים, ועל כל דבור הבל, צריך להתקלע מסוף העולם ועד סופו. וכל זה בדברים יתרים. אבל בדברים האסורים, כגון: לשון-הרע וליצנות ושבועות ונדרים ומחלקת וקללות, ובפרט בבית-הכנסת ובשבת ויום-טוב, על אלו צריך לירד לשאול למטה הרבה מאד, ואי-אפשר לשער גדל היסורין והצרות שסובל בשביל דבור אחד (זהר), ולא נאבד אפילו דבור אחד שלא נכתב. בעלי-גדפין הולכין תמיד אל כל אדם ואדם ואין נפרדים ממנו וכותבין כל דבור ודבור, "כי עוף השמים יוליך את-הקול, ובעל כנפיים יגיד דבר" (קהלת י, כ). "אל-תתן את-פיך לחטיא את-בשרך ואל-תאמר לפני המלאך כי שגגה היא למה יקצף" וגו' (שם ה, ה). ובכל אשר צריך לך, תקח הכל על-ידי שליח, ואף אם הוא פעמים ושלוש ביקר, "היד ה' תקצר" וגו' (במדבר יא, כג). השם יתברך זן מקרני ראמים עד ביצי כנים (עבודה זרה ג), ונותן לכל אחד ואחד די מחסורו.

לא! לא ולא!

לא תודה!

גם בחינם לא!

לך לך

ולא להתראות!

”זה ספר תולדות אדם” דוגמא לפנקס עבודת שמירת הלשון

תאריך _____

מספר הפעמים שדברתי ושמעתי לשון הרע _____

מספר הפעמים שנמנעתי מדבר ומלשמוע לשון הרע _____

מה אעשה מחר בכדי שלא להגיע לנסיון _____

מה אעשה אם אעמוד שוב בסיטואציה של נסיון _____

מי מחברי בעל לשון הרע ועלי להיזהר משהיה במחיצתו _____

ביחס לימים קודמים האם ביום זה, עליתי, ירדתי, עליתי מאוד, התדרדרתי לגמרי.

ליקוטים מחז"ל בענייני הלשון

אמר הקב"ה בעוה"ז ע"י שהייתם בטלים מדברי תורה הייתם מסיחים בבני אדם, אבל לעתיד לבא אתם לומדים תורה מפי ואני מרבה לכם שלום. ילקוט

בהעלותך תשמ"ב

הכל תלוי בלשון, עסק בתורה בלשונו זכה לחיים, ואם עסק אדם בלשון הרע מתחייב בנפשו למות שקשה לשון הרע כשפיכות דמים. תנחומא מצורע ב' וע"ש עוד.

ממתי גבר הייצר שנקרא כפירה בה' להכשל בחטא החמור לדבר לשון הרע: "משחרב בית המקדש גברו בעלי זרוע ובעלי לשון". סוטה מט.

אמר הקב"ה בעוה"ז ע"י שהיו בניכם בעלי לשון הרע סילקתי את שכינתי מביניכם אבל לעיל שאני עוקר יצה"ר מביניכם אני מחזיר שכינתי ביניכם. דבר ר'.

כשם כוונתו בשעה או בזמן שהרשעים מספרים לשון הרע ועולה עד כסא הכבוד.

תנבא"ר יח'

באותה שעה משיבה גיהנם ואומרת לפני הקב"ה רבש"ע אין לי יכולת

לפרוע להם דיי כפי עונש שלהם! [ובמדרש תנחומא מצורע ב' ויהנם צוחות אף אני איני יכולה לעמוד בהם!]

ואין כל העולם כולו ליתן להם די פורענות!

והלא בעל לשון הרע הזה חטא מן הארץ עד לרקיע!

עשרה נסיונות נסו אבותינו את הקב"ה ולא נענשו אלא על לשון הרע. אדר"י ט'

קשה לשון הרע מן הסייף ומן החרב. אגדת בראשית.

מי שיש לו חרב בלשונו ידנוהו באותו חרב. זוה"ק ויקרא ל"ב

על הכל מוחל הקב"ה חוץ מלשון הרע. זוה"ק במדבר קס"א

כל המספר לשון הרע, וכל המקבל לשון הרע ראוי להשליכו לכלבים. מסחים קיה.

